

Vlaanderen
is materiaalbewust

HERGEBRUIK IN VLAANDEREN

CIJFERS 2024

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

[OVAM.VLAANDEREN.BE](https://ovam.vlaanderen.be)

////////////////////////////////////

HERGEBRUIK IN VLAANDEREN

Cijfers 2024
publicatiedatum / 21.10.2025

////////////////////////////////////

DOCUMENTBESCHRIJVING

1 <i>Titel van publicatie:</i>
Hergebruik in Vlaanderen resultaten 2024	2 <i>Verantwoordelijke Uitgever:</i>
OVAM
3 <i>Wettelijk Depot nummer:</i>
D/2025/5024/34	4 <i>Trefwoorden:</i>
duurzame consumptie, producthergebruik,
hergebruik, circulaire economie, sociale
economie, circulaire jobs, afvalpreventie
5 <i>Samenvatting:</i>
Deze brochure vermeldt de analyse van de jaarlijkse resultaten van de kringloopcentra en de sectordoelstelling van 8 kg hergebruik per inwoner tegen 2030. We evalueren de verschillende indicatoren en succesfactoren op lokaal en individueel vlak die leiden tot de sectorresultaten. Het uiteindelijke doel is het monitoren van de sectordoelstelling en samen met diverse actoren acties en initiatieven uitwerken om meer hergebruik mogelijk te maken. Daarnaast berekenen we de totale hergebruiksindicator voor Vlaanderen aan de hand van de resultaten van de kringloopsector gecombineerd met een 3-jaarlijkse bevraging over hergebruik door de burgers.....	
6 <i>Aantal bladzijden:</i> 41	7 <i>Aantal tabellen en figuren:</i> 8 tabellen, 17 figuren
8 <i>Datum publicatie:</i>
2025	9 <i>Prijs*:</i> /
10 <i>Begeleidingsgroep en/of auteur:</i>
Veroniek Lemahieu/ An Van Pelt	11 <i>Contactpersonen:</i>
Veroniek Lemahieu
12 <i>Andere titels over dit onderwerp:</i>
<i>Hergebruik door de erkende kringloopcentra, duurzame consumptie, circulaire economie</i>	

U hebt het recht deze brochure te downloaden, te printen en digitaal te verspreiden. U hebt niet het recht deze aan te passen of voor commerciële doeleinden te gebruiken.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website:
ovam.vlaanderen.be

* Prijswijzigingen voorbehouden.

INHOUD

1	Inleiding.....	5
2	Erkende kringloopcentra in Vlaanderen	6
3	Registratie en rapportage	7
4	Inzameling door de kringloopcentra.....	8
4.1	Inzameling totaal en per inwoner	8
4.1.1	Resultaten	8
4.2	Inzameling per kanaal	9
4.2.1	Inzameling via recyclageparken	11
4.3	Inzameling per productgroep	12
5	Hergebruik door de kringloopcentra	13
5.1	Hergebruik totaal en per inwoner	13
5.2	Hergebruik per productgroep	15
5.3	Hergebruikspercentages	17
5.4	Hergebruik in producentenverantwoordelijkheden (UPV)	20
5.4.1	AEEA – Recupel	20
5.4.2	Matrassen – Valumat	23
5.5	Aantal klanten	24
6	Communicatie en sensibilisatie.....	24
6.1	hergebruikreflex	24
6.2	Acties en initiatieven Kringwinkel en individuele centra	26
7	Aantal centra en winkels / verzorgingsgebieden	27
8	knelpunten en uitdagingen	28
9	Succesfactoren voor groei.....	29
10	Financiële indicatoren van de kringloopcentra.....	30
10.1	Omzet	30
10.2	Inkomsten, SUBSIDIES en vergoedingen	31
11	Evolutie kernindicatoren.....	33
12	Levensduurverlenging en Europees beleid	34
13	Totale hergebruiksindicator voor Vlaanderen	35
13.1	Methodologie	35
13.1.1	Studie CE Center	35
13.1.2	Beschrijving methodologie	36
13.1.3	Bevraging over hergebruik in 2022 en 2025	37
13.2	Berekening totaal hergebruik in Vlaanderen	38
14	Conclusies.....	40

1 INLEIDING

Hergebruik is een makkelijke en effectieve manier om bij te dragen aan een duurzamere toekomst. Met hergebruik wordt de levensduur van producten verlengd. Het helpt afval te verminderen, bespaart kostbare grondstoffen en levert ook nog eens financiële voordelen en extra jobs op.

In de prioriteitenladder van de circulaire economie is hergebruik onderdeel van levensduurverlenging en preventie. Met hergebruik bedoelen we elke handeling waarbij voorwerpen of componenten van voorwerpen, die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als waarvoor ze oorspronkelijk gemaakt werden. Onder hergebruik en voorbereiding op hergebruik vallen de volgende 5 R-strategieën, die de levensduur van producten en onderdelen verlengen:

- *Re-use*: hergebruik van een product in goede staat door een andere gebruiker in dezelfde functie;
- *Repair*: reparatie en onderhoud van een kapot product voor hergebruik in zijn oude functie;
- *Refurbish*: opknappen of moderniseren van een oud product;
- *Remanufacture*: onderdelen van een afgedankt product gebruiken in een nieuw product met dezelfde functie;
- *Repurpose*: een afgedankt product of onderdelen ervan gebruiken in een nieuw product met een andere functie.

Vooraleer hergebruik en verkoop mogelijk is, moet een product soms hersteld, gecontroleerd of opgefrist worden. De kringloopsector heeft ervaring en kennis opgebouwd met betrekking tot heel wat productgroepen waaronder ook het nazicht en herstel van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) in de 10 erkende hergebruikscentra. Andere centra hebben een beperkt atelier voor klein elektro. Herwin en de individuele centra zijn een vaste waarde en partner bij onderzoeken voor levensduurverlenging van producten en materialen waaronder ook opleidingen en kennisopbouw over herstel. Hiervoor werken ze onder andere samen met Recupel, vakorganisaties, producenten en Repair&Share. Vlaio en Vlaanderen Circulair ondersteunen deze met projectsubsidies.

Naast inzameling en verkoop van tweedehandsproducten staan veel kringloopcentra ook in voor de organisatie of werken ze samen met Repaircafés, fietshersteldiensten, naaiatelier, upcycling workshops. Zo wordt de levensduur van producten en materialen verlengd en worden kringloopcentra meer en meer circulaire hubs.

Voorbeelden van projecten in samenwerking met de kringloopsector vind je op [Kringloopcentra en circulaire economie](https://ovam.vlaanderen.be/kringloopcentra-en-circulaire-economie)
<https://ovam.vlaanderen.be/kringloopcentra-en-circulaire-economie-vlaanderen>

De basis- indicatoren voor hergebruik via de erkende kringloopcentra bepaald in het LMP zijn:

- Inzameling herbruikbare goederen;
- Hergebruikspercentage;
- Winkelverkoop van tweedehandsgoederen door de erkende kringloopcentra.

Aanvullend volgen we ook volgende indicatoren op

- Aantal kringloopcentra en winkelpunten in Vlaanderen;
- Aantal andere verkooppunten in Vlaanderen;
- Aantal en profielen sociale tewerkstelling.
- Vergoedingen en subsidies
- Samenwerking met lokale besturen en partners

Daarnaast zijn er tal van andere tweedehandskanalen zowel online als fysiek, commercieel en niet commercieel. Allerhande goederen worden weggegeven, geruild, verkocht en gekocht onder burgers maar ook diverse winkelketens zetten in op tweedehandsverkoop. Dit hergebruik in Vlaanderen volledig monitoren is niet mogelijk en haalbaar omwille van de diversiteit en complexiteit. Andere sectoren en initiatieven hebben ook geen structurele samenwerking met of ondersteuning van OVAM en registreren de inzameling en verkoop niet in gewicht. Door de 3-jaarlijkse bevraging van de burgers en de berekening van de totale hergebruiksindicator in Vlaanderen maken we een inschatting van het volledige hergebruik via alle kanalen.

Het Lokaal Materialenplan (LMP) die de acties en initiatieven over preventie opneemt, verwijst ook naar de klimaatambities van de Vlaamse Regering en het Vlaamse energie- en klimaatplan 2021-2030. Afvalpreventie en levensduurverlenging dragen bij aan de vermindering van broeikasgassen die we tegen 2030 tot 1,4M ton willen gereduceerd zien.

De ondersteuning en de samenwerking met de erkende kringloopcentra dragen ook bij aan het verminderen van het huishoudelijk restafval met als doelstelling maximum 100 kg/inwoner tegen 2030.

2 ERKENDE KRINGLOOPCENTRA IN VLAANDEREN

De 27 erkende kringloopcentra rapporteren jaarlijks hun resultaten van inzameling tot winkelverkoop in kg aan OVAM. Deze resultaten worden geanalyseerd, gecontroleerd en indien nodig gecorrigeerd. De winkelverkoop in kg vormt de basis voor de subsidieberekening op hergebruik per kringloopcentrum. Daarnaast berekenen we de sectortotalen van diverse indicatoren en de doelstelling hergebruik bepaald in het Lokaal Materialenplan (LMP).

De doelstellingen van de erkende kringloopcentra zijn:

- de lokale inzameling van potentieel herbruikbare goederen;
- sorteren, controleren en opfrissen/herstellen van deze goederen om ze verkoopklaar te maken;
- lokale sociale tewerkstelling;
- producten verkopen aan lage prijzen voor kwetsbare groepen om koopkracht te verhogen en armoede te bestrijden.

De doelstelling in het LMP stelt een gemiddeld hergebruik van **8 kg per inwoner tegen 2030** en een gemiddeld hergebruikspercentage van 50% zonder EEA.

Verankering van de kringloopcentra

Hergebruik en de kringloopcentra zijn verankerd in afval- en materialenbeleid en wetgeving en de beleidsplannen voor huishoudelijk afval. De samenwerking met lokale besturen is verankerd in VLAREMA. Alle lokale besturen moeten een overeenkomst hebben met het centrum actief in hun gemeente. De kringloopcentra halen enkel goederen op in hun verzorgingsgebied, een aantal steden en gemeenten toegekend via het erkenningsbesluit. Concurrentie is hierdoor niet mogelijk, samenwerking mits onderling akkoord wel.

De succesfactoren van de kringloopcentra zijn

- goede samenwerking met en een faire vergoeding van de lokale besturen;
- voldoende sorteer- en opslagruimte;
- bereikbaarheid en parking voor de brengers;
- voldoende breng- en winkelpunten dichtbij de burgers;
- financiering en ondersteuning van de werkingskosten;
- voldoende en geschikte werkkrachten uit de doelgroep;
- communicatiecampagnes Vlaams en lokaal.

3 REGISTRATIE EN RAPPORTAGE

De kringloopcentra registreren dagelijks de inkomende goederen op postcode, inzamelkanaal en hoofdproduct- of subgroep. De berekening van de inzameling in gewicht gebeurt in het merendeel van de centra aan de hand van vastgelegde gemiddelde gewichten van de afgesproken hoofdproduct- en subgroepen. Het aantal stuks uit de hoofd- of subgroep wordt vermenigvuldigd met het vastgelegd gemiddeld gewicht. Een beperkt aantal centra weegt een deel of alle inkomende goederen en registreert het effectief gewicht. De gemiddelde gewichten worden in samenspraak met OVAM vastgelegd en geactualiseerd. Het gemiddeld gewicht van meubelen werd in 2024 geactualiseerd en wordt toegepast voor de registratie vanaf 2025. In 2025 lopen onderzoeken voor de actualisatie van de productgroepen en het gemiddeld gewicht voor huisraad plus en OVE - Overige artikels (kleine apparaten en toebehoren), deel van AEEA. Valumat bepaalt de gemiddelde gewichten van matrassen en Recupel voor AEEA.

De winkelverkoop of hergebruik in kg wordt berekend aan de hand van het aantal stuks en het vastgelegd gemiddeld gewicht van de hoofdproduct- of subgroep.

OVAM streeft samen met de sector naar een uniforme registratie- en rapportagemethode met ondersteuning van Herwin als koepelorganisatie. Het LMP vermeldt een aantal acties en initiatieven om de registratie en rapportage te optimaliseren en moderniseren. Herwin en de aangesloten kringloopcentra werkten in 2024 en 2025 een visie en meerjarenplanning uit om de registratie van de inkomende goederenstroom en

winkelverloop te actualiseren en te digitaliseren. Dit zal enerzijds meer gebruiksgemak en efficiëntie voor de medewerkers bieden en meer data genereren over de brengers anderzijds. Dit zal de kwaliteit van de gerapporteerde resultaten en analyse ten goede komen.

De registratie en verwerking van de gebrachte goederen is een taak die focus en diverse vaardigheden vraagt. Ondanks investeringen, opleidingen en begeleiding is dit voor de zwakker wordende doelgroep geen eenvoudige taak, zeker bij piekmomenten. Fouten en vergissingen zijn niet uit te sluiten.

Voor de rapportering van de jaarlijkse resultaten van de massabalans waaronder de inzameling, recyclage en hergebruik en de berekening van het hergebruikpercentage stelt OVAM een sjabloon ter beschikking. De rapportage wordt geanalyseerd op basis van diverse parameters en waar nodig gecorrigeerd. De individuele gecontroleerde resultaten worden samengevoegd tot sectortotalen.

4 INZAMELING DOOR DE KRINGLOOPCENTRA

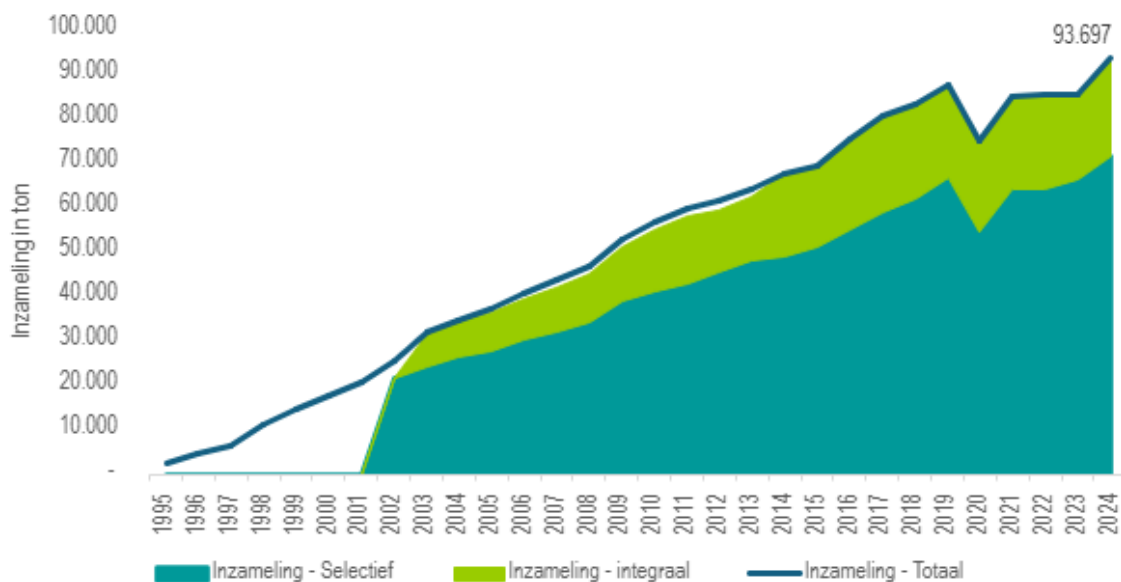
4.1 INZAMELING TOTAAL EN PER INWONER

Burgers en bedrijven kunnen goederen brengen naar het kringloopcentrum of gratis laten ophalen op afspraak. Om meer potentieel herbruikbare goederen in te zamelen en meer hergebruik te halen, werd de inzameling in een aantal gemeenten uitgebreid met integrale inzameling. Bij integrale inzameling worden goederen ingezameld zonder voorafgaande selectie op hergebruik waaronder textiel via containers en huis-aan-huis, en AEEA via containers. Dit behoort niet tot de basiswerking van de erkende kringloopcentra. Deze inzameling verloopt in samenwerking met de lokale besturen of Recupel.

De individuele kringloopcentra en Herwin zoeken actief naar samenwerking met verenigingen, scholen en bedrijven voor tijdelijke of permanente inzameling om via deze weg de instroom en het hergebruik te verhogen. Een paar voorbeelden zijn de geefpunten of 'Circular Walls' tijdelijk of permanent in supermarkten, bij de retail en de samenwerking met Sport Vlaanderen voor de inzameling van tweedehandssportkleding. Meer toelichting over de inzameling vindt u in deel 4.2 en 4.3.

4.1.1 Resultaten

Het totale ingezamelde tonnage kende de laatste jaren een beperkte stijging op sectorniveau (zie Figuur 1). Voor 2024 merken wel een stijging van bijna 10% ten opzichte van 2023, namelijk 93 697 ton voor de volledige inzameling via alle kanalen en voor alle productgroepen.

Figuur 1: Inzameling in ton (integraal, selectief en totaal) door de kringloopcentra in Vlaanderen (1995-2024)

De gratis inzameling van herbruikbare goederen bij burgers en bedrijven is één van de basisdoelstellingen van de kringloopcentra. Deze inzameling gebeurt op afspraak aan huis of bij het bedrijf en door afgifte in de geefpunten en winkels. De totale inzameling omvat ook de integrale inzameling via containers en huis aan huis inzameling van textiel en AEEA zonder visuele selectie op hergebruik. Deze activiteit beschouwen we als een afvalactiviteit omwille van de gemengde samenstelling van herbruikbaar/niet-herbruikbaar zonder visuele controle bij afgifte.

De inzameling per inwoner verrekend op basis van een gestegen inwonersaantal van 2024 komt op een gemiddelde van 13,7 kg.

Meer toelichting over de inzameling vindt u onder punt 4.2 kanalen en 4.3 productgroepen.

4.2 INZAMELING PER KANAAL

De kerntaak van de kringloopcentra is gratis herbruikbare goederen ophalen aan huis bij burgers en bedrijven en goederen aanvaarden in de geefpunten. De sector volbrengt dit nog steeds met succes. Deze inzamelmethode noemen we selectief, met selectie op hergebruik voor de afgifte. De selectieve methode omvat ook de hergebruikcontainer en selectieve inzameling van elektro. Selectieve inzameling in de kringloopsector heeft niet dezelfde betekenis als selectieve inzameling van afvalstromen. Bij selectieve inzameling door de kringloopcentra is er al een selectie op hergebruik gebeurd door de burger of organisatie voor de afgifte. Van de totale inzameling van 93 697 ton is het aandeel selectieve inzameling 71 761 ton of 77% met een stijging van 8% in vergelijking met 2023. Het aandeel gebracht en op afroep in de selectieve

inzameling is goed voor 66 320 ton en 71% van de totale selectieve inzameling met een stijging van 7% ten opzichte van 2023.

Tabel 1 geeft de resultaten van de voornaamste inzamelwijzen of –kanalen weer. De grootste stijging binnen de selectieve methode noteren we bij de **brengmethode met 11%**. Burgers brachten dus zelf meer herbruikbare goederen naar de geefpunten en winkels. Ook brengers worden als klanten beschouwd en regelmatig beloond met tijdelijke acties lokaal of centraal georganiseerd door de koepel. Meer brengpunten en dichterbij de burger en in combinatie met een winkel, motiveert en stimuleert om meer te schenken aan de kringloopcentra. In de toekomst willen de Kringwinkel leden investeren in nieuwe toepassingen en systemen om klanten, zowel brengers als kopers, meer in detail op te volgen. Zo kunnen ze hun initiatieven en acties gericht bijsturen.

Het volume aan gratis opgehaalde goederen is gedaald met ongeveer 5%. Dit betekent niet noodzakelijk minder stuks of minder ophalingen, maar het kan ook inzameling van lichtere producten betekenen. Om de inzameling aan huis optimaal en maximaal te organiseren moeten er voldoende chauffeurs en begeleiders beschikbaar zijn. Dit is een knelpuntberoep bijgevolg is het potentieel in de sociale economie dan ook beperkt.

Tabel 1: Inzameling in ton per kanaal door de kringloopcentra in Vlaanderen in 2024

Kanalen	Gewicht (in ton)	Aandeel (%)	Evolutie 2023-2024
Gebracht	52 466	56%	+11%
Recyclagepark	14 908	16%	+10%
Op afroep	13 854	15%	-5%
Textielcontainer op straat	8 969	10%	+17%
Elektro	2 207	2%	+61%
Textiel huis aan huis	1 292	1%	+34%
<i>Totaal</i>	<i>93 697</i>	<i>100%</i>	<i>+10%</i>

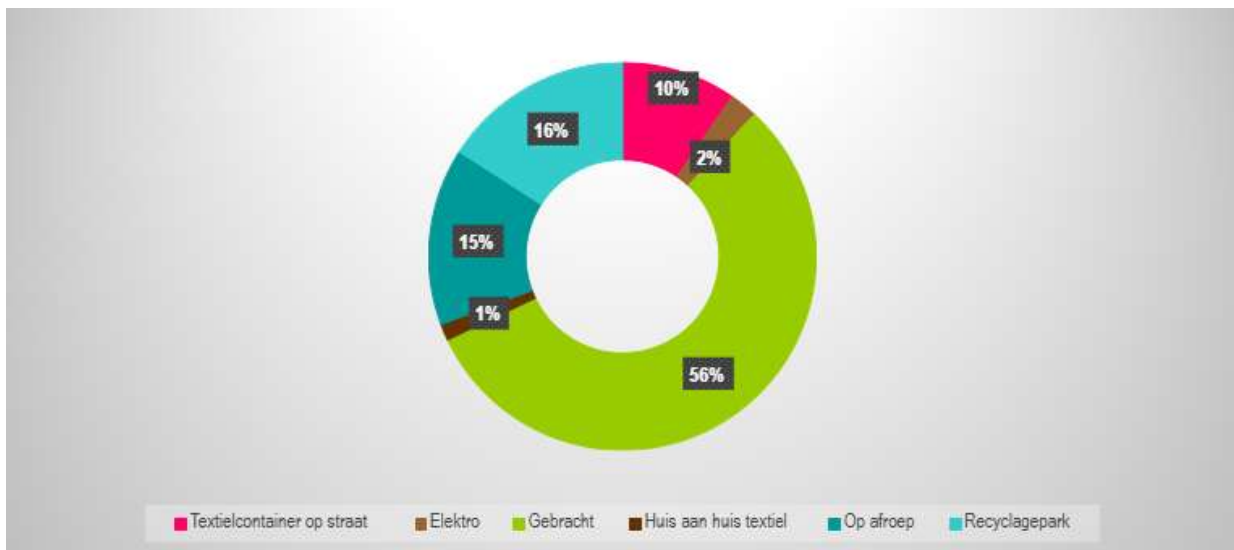
De andere inzamelkanalen, die ongeveer 30% uitmaken, zijn het recyclagepark, elektro en integrale inzameling van textiel. Het aandeel elektro in deze tabel is de inzameling via Recupel contracten en overeenkomsten met de distributie en producenten. Op de recyclageparken wordt er zowel selectief als integraal elektro en textiel ingezameld en selectief via de hergebruikcontainer.

In het resultaat elektro is het gebrachte en opgehaalde EEA van particulieren en bedrijven uit de kanalen “op afroep” en “gebracht” niet inbegrepen, die resultaten zitten wel de kanalen “op afroep” en “gebracht” die meerdere productgroepen en parameters omvatten. Dit bevragen en monitoren we niet in detail. In deel 4.3 productgroepen geven we meer info over de productgroep AEEA.

De inzameling van afgedankt textiel wordt toegekend door de lokale besturen. Een deel van de opdracht wordt voorbehouden voor de sociale economie, voornamelijk de kringloopcentra. De inzameling van textiel via

containers zowel op straat (+17%) als op de recyclageparken (+34%) stijgt aanzienlijk. Er zijn niet noodzakelijk meer containers of nieuwe opdrachten toegewezen aan de kringloopcentra. De consument brengt meer textiel naar de containers én de geefpunten (selectieve methode, met controle op hergebruik).

Figuur 2 geeft het procentuele aandeel van de belangrijkste kanalen weer.

Figuur 2: Procentueel aandeel en verdeling van de inzamelkanalen in 2024

4.2.1 Inzameling via recyclageparken

Inzameling via de recyclageparken is een belangrijk aanvullend inzamelkanaal gebaseerd op samenwerking en akkoorden met diverse partners. Voor AEEA en matrassen zijn er zowel overeenkomsten met de lokale besturen als met de producentenverenigingen Recupel en Valumat. De inzet en mogelijkheden van deze partners zijn belangrijk in het succes van de totale inzameling. Meer toelichting vindt u ook onder 5.4.1.

AEEA wordt zowel selectief als integraal ingezameld. Burgers worden gesensibiliseerd om potentieel herbruikbare/herstelbare toestellen in aparte boxen te deponeren. Dit is niet op alle recyclageparken haalbaar. Deze inzamelwijze die we ook wel 'bewarend inzamelen' noemen gecombineerd met aangepaste inzamelboxen, werd uitgetest in 2023 en uitgebreid in 2024 met meer recyclageparken en kringloopcentra in samenwerking met Recupel. De reflex en gewoonte om herbruikbare/herstelbare producten ook op de recyclageparken binnen te brengen is nog niet voldoende ingeburgerd en vraagt voldoende communicatie en sensibilisatie. Daarnaast blijft de terugnameplicht van een afgedankt toestel door de verkoper bij levering van een nieuw toestel van kracht.

Tabel 2 geeft de totale inzameling weer op de recyclageparken.

We noteren een aanzienlijke stijging bij selectieve inzameling AEEA en bij textiel, respectievelijk 37% of 21 ton voor de selectieve inzameling van AEEA en 38% of 700 ton in het volume van de textielcontainers ten opzichte van 2023.

Tabel 2: Inzamelmethode en productgroepen in ton op de recyclageparken in Vlaanderen in 2024

Inzamelwijze	Productgroep detail	Gewicht (in ton)	Evolutie 2023-2024
Integraal	Container AEEA integraal recyclagepark	8 055	+5%
Selectief	Container AEEA selectief recyclagepark	78	+37%
Selectief	Container hergebruik recyclagepark	3 799	+4%
Integraal	Container textiel recyclagepark	2 550	+38%
Integraal	Container overig recyclagepark	426	+9%
Totaal		14 908	+10%

4.3 INZAMELING PER PRODUCTGROEP

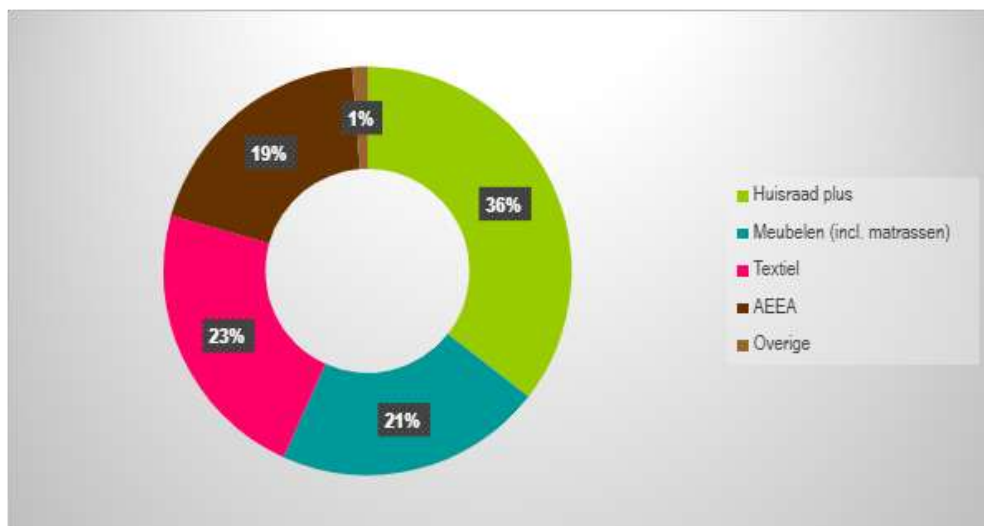
De inzameling wordt geregistreerd op postcode, kanaal en productgroep. Tabel 3 geeft de inzameling op basis van de hoofdproductgroepen. Dit omvat de volledige inzameling uit alle kanalen, selectief en integraal. De top 3 van de productgroepen in gewicht zijn: Huisraad plus, Textiel en Meubelen (inclusief matrassen). Huisraad plus is de samenvoeging van de productgroepen Huisraad, Doe het zelf, Vrije tijd, Boeken en multimedia. De categorie Overige omvat onder andere vervoersmiddelen waaronder **fietsen met een stijging van 12%**.

Textiel stijgt met 15% ten opzichte van 2023 waaronder ook het aandeel dat gebracht wordt naar de centra. Textiel is een belangrijke productgroep voor de algemene werking en economische leefbaarheid van de centra. De sortering biedt haalbaar werk aan een aanzienlijk deel medewerkers uit de doelgroep. De sortering gebeurt in verschillende fases en op basis van diverse criteria. Textielinzameling komt ook aan bod in deel 4.2. Matrassen worden sinds 2023 apart geregistreerd en gerapporteerd maar horen bij de hoofdproductgroep meubelen. De productgroep AEEA omvat 4 subgroepen bepaald door Recupel. We merken een **stijging met 21% van het volume van de subgroep ‘Groot Wit’** waaronder onder andere vaatwas- en wasmachines.

Tabel 3: Inzameling in ton per productgroep in 2024

Fracties	Inzameling	Aandeel in totale inzameling (%)	Evolutie 2023-2024
Huisraad Plus	33 176	36%	+13%
Meubelen (incl. matrassen)	19 790	21%	+1%
Textiel	21 104	23%	+15%
AEEA	18 134	19%	+7%
Overige	1 116	1%	+12%
Totaal	93 320	100%	+10%

Inzameling en hergebruik van matrassen en AEEA komt ook aan bod in punt 5.4 Hergebruik in producentenverantwoordelijkheid. Deze cijfers verschillen omdat niet alle centra een overeenkomst hebben en er mogelijks nog correcties toegepast worden bij de individuele rapportage van de volledige massabalans aan OVAM.

Figuur 3: Aandeel van de verschillende productcategorieën in de inzameling 2024

Het resultaat van de inzameling via productgroepen verschilt van de inzameling via kanalen (zie deel 4.2). Via kanalen is het meest volledige cijfer omdat controle en correctie deels uitgevoerd kan worden aan de hand van documenten uit de bedrijfsvoering.

5 HERGEBRUIK DOOR DE KRINGLOOPCENTRA

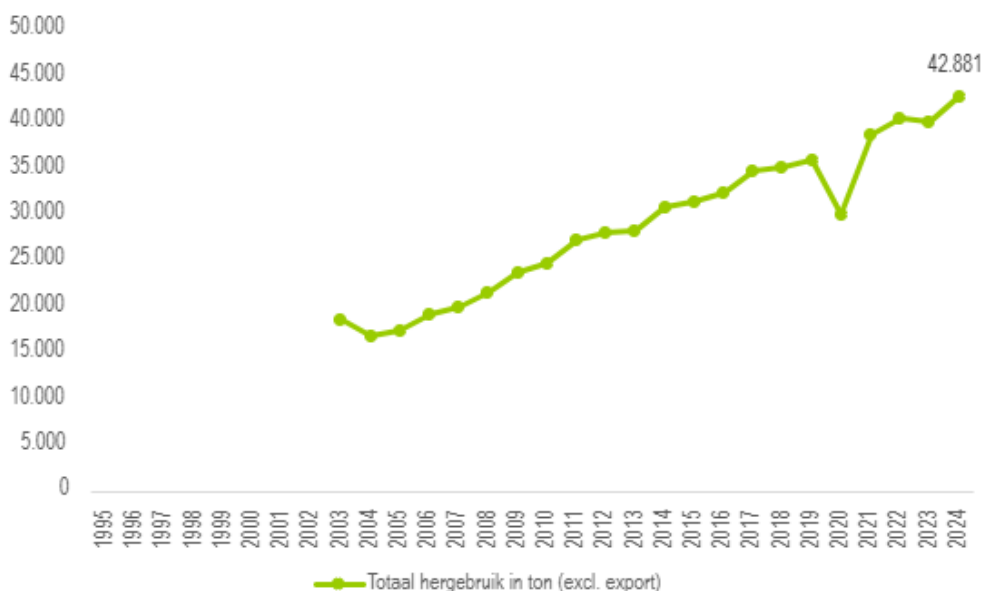
5.1 HERGEBRUIK TOTAAL EN PER INWONER

Figuur 4 toont het totaal hergebruik van de kringloopcentra in Vlaanderen voor de periode 1995-2024. Voor 2024 berekenden we 42 881 ton op basis van alle productgroepen. Dit is een stijging van 7% tegenover 2023.

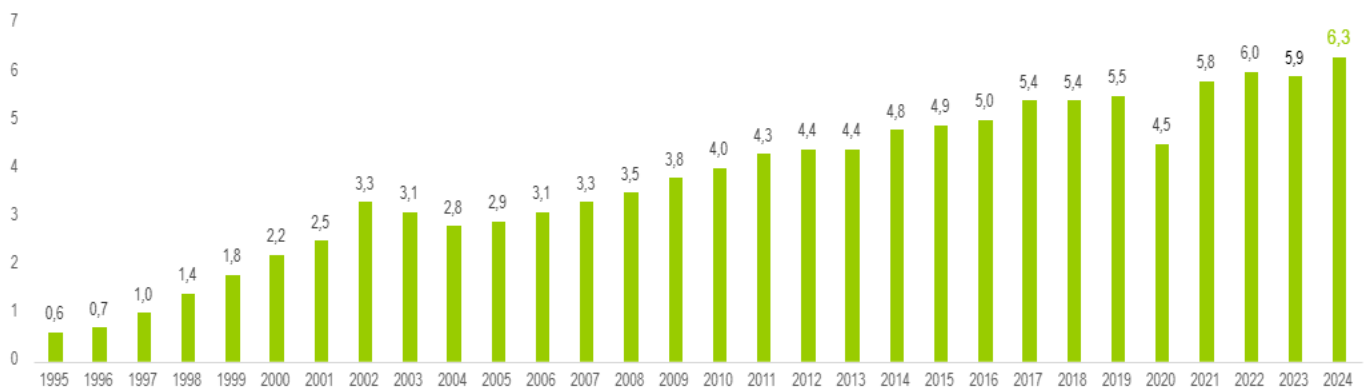
De doelstelling in het LMP is gemiddeld **8 kg hergebruik per inwoner tegen 2030**. De laatste jaren vertraagde het hergebruik in gewicht. De stijging van 2024 stemt hoopvol en zet zich hopelijk verder de komende jaren. Het sectorgemiddelde voor 2024 komt op **6,3 kg/inwoner**. Hergebruik is de verkoop van tweedehandsproducten in kilogram berekend en aangeboden in de kringloopwinkels in Vlaanderen.

Omdat goederen steeds lichter worden en er meer lichtere producten verkocht worden, kijken we naast een beoordeling en analyse van de gewichten ook naar andere indicatoren. Het aantal klanten, ophalingen en

brengers tonen aan dat meer burgers de weg vinden naar de kringloopcentra. De komende jaren overleggen we met de sector om de registratie en definitie van aantal stuks bij verkoop, aantal ophalingen en brengers te bepalen en éénvormig af te spreken. Deze zullen aanvullende duiding geven over de resultaten in gewicht.

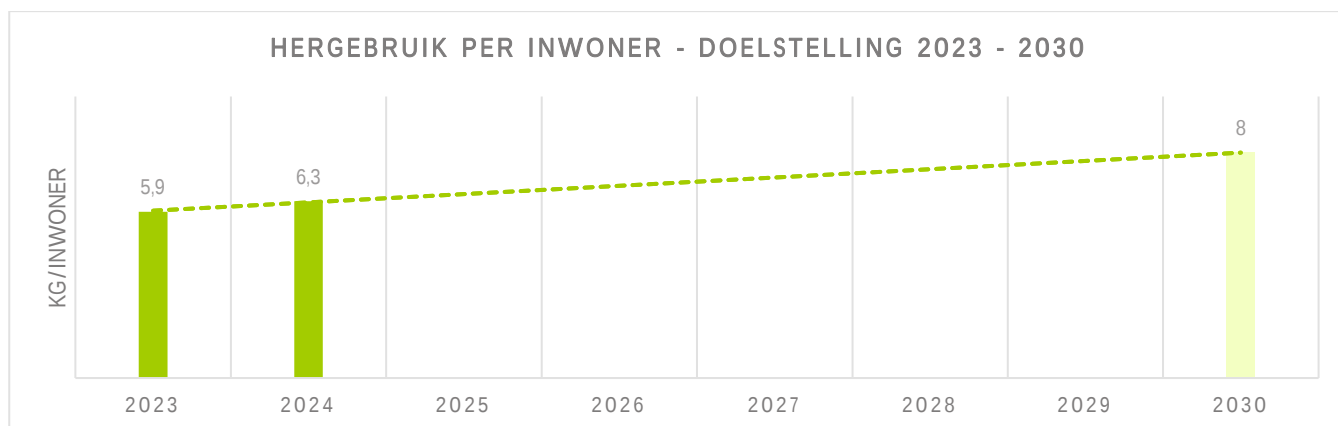

Figuur 4: Hergebruik door de kringloopcentra in Vlaanderen in ton (1995-2025)

Figuur 5: Hergebruik door de kringloopcentra in Vlaanderen in kg per inwoner (1995-2024)

De winkelverkoop in kg is de basis voor de berekening van een deel van de subsidies voor de individuele kringloopcentra. Het positieve resultaat van 2024 stemt hoopvol. Als deze evolutie zich verderzet, kan de doelstelling gehaald worden zoals blijkt uit onderstaande figuur.

Figuur 6: Doelstelling hergebruik per inwoner in 2030

5.2 HERGEBRUIK PER PRODUCTGROEP

De winkelverkoop wordt onderverdeeld in hoofdproductgroepen hieronder vermeld. De winkelverkoop in kg wordt berekend op basis van stuks vermenigvuldigd met het vastgelegd gemiddeld gewicht van de hoofd- en/of subcategorie. Huisraad plus is de samenvoeging van huisraad, doe het zelf, vrije tijd, boeken, muziek en multimedia. De top 3 van de meest verkochte productgroepen in kg zijn huisraad plus, meubelen en textiel. Een aantal centra merken een verschuiving van een stijgende verkoop van kleinere en lichtere producten en minder grote en zware producten.

Tabel 4: Hergebruik (in ton) door de kringloopcentra in Vlaanderen in 2024 per productcategorie

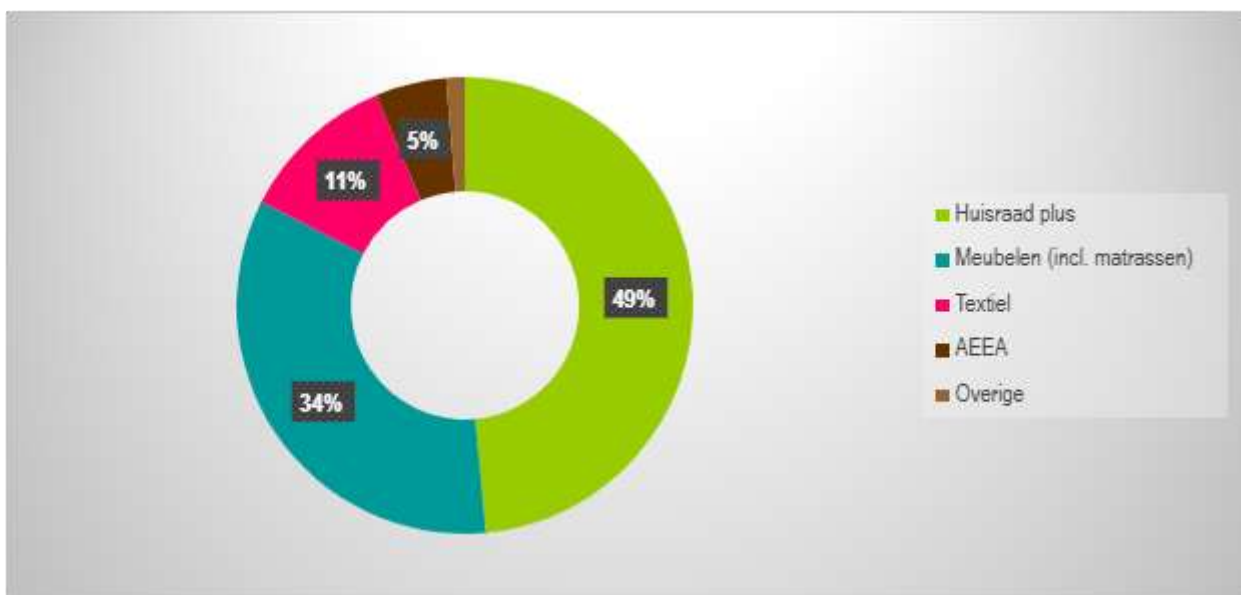
Productgroepen	Hergebruik	Aandeel in totaal hergebruik (%)	Evolutie 2023-2024
Huisraad Plus	20 816	49%	+10%
Meubelen (inclusief matrassen)	14 557	34%	-1%
Textiel	4 792	11%	+32%
AEEA	2 159	5%	+0,3%
Overige	557	1%	+8%
Totaal	42 881	100%	+7%

De grootste stijging in het hergebruik noteren we voor **textiel, met 32%** tegenover 2023. Deze productgroep heeft een aandeel van 11% in het totale hergebruik. De centra zamelen ook potentieel herbruikbare matrassen in via diverse kanalen en selecteren ze op herbruikbaarheid en verkoopbaarheid. Matrassen zijn een onderdeel van de productgroep meubelen.

In 2024 steeg het hergebruik van matrassen met 32 ton en de inzameling met 71 ton. Het gemiddeld gewicht per matras werd berekend op 15 kg. Omgerekend betekent dit ongeveer 2 115 matrassen meer verkocht in 2024. De inzameling en verwerking van matrassen bespreken we ook in deel 5.4.2.

De productgroep AEEA geregistreerd en gerapporteerd in 4 subgroepen, stijgt met maar 0,3% met een totaal van 2 159 ton aan verkoop. De diverse inspanningen en acties van de centra, partners en Recupel om meer potentieel herbruikbare toestellen en apparaten in te zamelen en klaar te maken voor hergebruik vertalen zich nog niet in een stijging van de tweedehandsverkoop/hergebruik via de winkels.

Ingezamelde toestellen en apparaten worden door kleine of grote herstelateliers gecontroleerd, getest en indien nodig hersteld om winkelklaar te maken. De toestellen worden met 1 jaar garantie verkocht in de winkels. Het succes van de verkoop van tweedehands EEA wordt onder andere bepaald door de kwaliteit van de ingezamelde toestellen, de herstelbaarheid, beschikbare onderdelen en beschikbare en betaalbare herstellende uit de doelgroep. Onder de 27 erkende centra zijn er 10 grote hergebruikcentra/herstelateliers voor groot en klein elektro gespecialiseerd in controle en herstel met projectmatige ondersteuning en samenwerking met producenten. De ondersteuning en verwerking van AEEA vindt u ook in deel 5.4.1.

Figuur 7: Aandeel van de productgroepen in hergebruik in Vlaanderen in 2024

Het lokale aanbod en de mogelijkheden voor verwerking en verkoop verschillen naargelang de grootte van het centrum en de regio waarin ze gevestigd zijn. Stedelijke gebieden hebben een groter aantal en een meer diverse samenstelling van inwoners qua levensstijl, leeftijd en koopgedrag. Dit geeft meer en andere kansen en mogelijkheden voor inzamel- en verkoopacties.

Textiel is nog steeds een succesvolle en belangrijke productgroep in de verkoop. Enerzijds kopen consumenten om budgettaire redenen en noodzaak tweedehands, anderen shoppen zowel nieuw en tweedehands en kopen uiteindelijk meer stuks. Textiel wordt door de (ultra) fast-fashion, de snelle rotatie in het aanbod, het overaanbod aan goedkoop en minderwaardige kwaliteit door een groot aantal consumenten beschouwd als een 'wegwerpproduct' of voor kort en tijdelijk gebruik. De meeste centra hebben een ruime en grote afdeling textiel en vaak ook specifieke boetieks in stadskernen. Ook in de kringloopwinkels worden tijdelijke kortingsacties georganiseerd om overstocks op te ruimen en het assortiment in de winkels te kunnen vernieuwen. Minderwaardige of overstocks aan producten, vooral textiel en huisraad, worden door een aantal centra verkocht per kg aan lagere prijzen. De winkels worden heringericht naar aanleiding van feestdagen en specifieke thema's kerst, Halloween en carnaval.

Een aantal kringloopcentra breiden hun dienstverlening aan de klanten uit met tijdelijke opslag en levering van verkochte goederen met vergoeding.

In deel 5.3 Hergebruikspercentage geven we meer toelichting over de verhouding inzameling/hergebruik van de verschillende productgroepen.

5.3 HERGEBRUIKSPERCENTAGES

Het LMP vermeldt naast de doelstelling van 8 kg hergebruik in 2030 ook een gemiddelde van 50% hergebruik zonder AEEA. Het gemiddelde globaal hergebruikspercentage zonder AEEA bedraagt 54% in 2024. Om te verkopen, ook aan lage prijzen, zijn de staat en kwaliteit van het product en de vraag belangrijke factoren. Op tweedehands elektro en elektronica verkocht via de kringloopwinkels wordt 1 jaar garantie gegeven.

Burgers verwachten vaak dat de kringloopcentra het merendeel of vaak gewoonweg alle goederen aanvaarden. De kerntaak van kringloopcentra is producten een nieuw leven te geven via hun winkels tegen een financiële waarde. Een aantal centra zijn soms streng in het aanvaarden van producten. Dit kan om één van deze redenen: slechte staat, overaanbod en -stock of niet verkoopbaar, ook niet tegen lage prijzen. Een aantal grotere centra bieden workshops aan om kleine meubels en huisraad een nieuwe look of toepassing te geven of gebruiken de materialen om nieuwe producten te maken om de levensduur van producten en materialen te verlengen. Een aantal centra schenken ook goederen aan lokale verenigingen, lokale sociale en maatschappelijke organisaties.

De kosten en inspanningen om voorraden op te slaan en niet verkoopbare of niet gewenste goederen af te voeren voor recyclage of andere toepassingen moeten zowel financieel als operationeel in balans blijven. Alle centra informeren hun klanten over de criteria voor herbruikbaarheid en verkoopbaarheid.

We berekenen ook het hergebruikspercentage per productgroep en het aandeel van elke productgroep in het totaal hergebruik en van de productgroep zelf. Huisraad plus en meubelen nemen het grootste aandeel voor hun rekening zowel bij inzameling als bij hergebruik in de volledige massabalans. Slechts 23% van het

ingezameld textiel en 12% van het AEEA worden verkocht. Samen nemen ze 42% van de volledige inzameling in gewicht voor hun rekening (Tabel 5 kolom aandeel inzameling).

Tabel 5: Hergebruikspercentage, omzet, inzameling en hergebruik per productgroep door de kringloopcentra in Vlaanderen in 2024

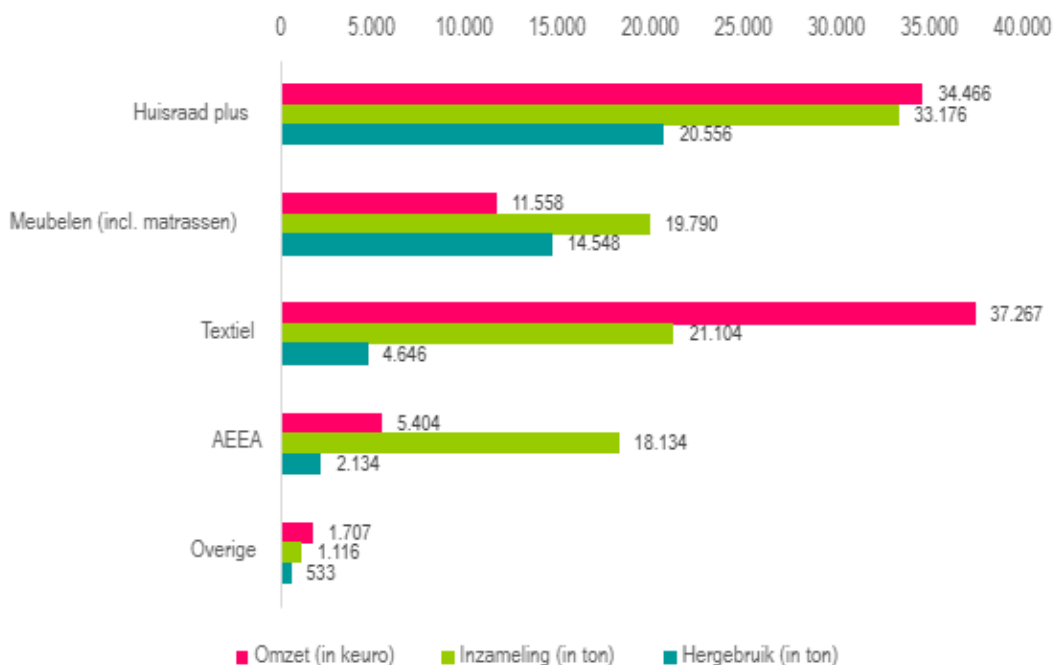
Fracties	Omzet (k€)	Aandeel omzet (%)	Inzameling (ton)	Aandeel inzameling (%)	Hergebruik (ton)	Aandeel hergebruik (%)	Hergebruiks -percentage
Huisraad plus	34 466	38%	33 146	36%	20 816	49%	63%
Meubelen (incl. matrassen)	11 558	13%	19 790	21%	14 556	34%	74%
Textiel	37 267	41%	21 104	23%	4 792	11%	23%
AEEA	5 404	6%	18 134	19%	2 159	5%	12%
Overige	1 707	2%	1 116	1%	557	1%	50%
<i>Totaal</i>	<i>90 402</i>	<i>100%</i>	<i>93 320</i>	<i>100%</i>	<i>42 881</i>	<i>100%</i>	<i>-</i>

De inzameling van textiel is in 2024 gestegen alsook de verkoop maar het hergebruikspercentage is gedaald. De kwaliteit en herbruikbaarheid van vooral kleding zijn de laatste jaren sterk gedaald. Hierdoor kampen de centra met te grote voorraden en een groot aandeel niet verkoopbare artikels. De fast-fashion trend van zeer goedkoop en minderwaardig textiel en snelle rotatie bij de consument laten zich ook voelen in de kwaliteit van de inzameling en het hergebruikspercentage. Daarnaast wordt de concurrentie groter van online platformen voor verkoop van tweedehands artikelen door particulieren. De laatste jaren kennen lokale Facebook groepen voor ruilen, weggeven en verkopen meer en meer succes. Al deze factoren laten zich voelen in de kwaliteit van de inzameling ongeacht het inzamelkanaal. Enerzijds is de doelstelling verkoop van tweedehands basisproducten aan lage prijzen voor kwetsbare groepen, anderzijds moeten ze concurrentieel blijven ten opzichte van het aanbod aan zeer goedkope nieuwe producten.

In hoofdstuk 7, 8 en 9 vindt u relevante informatie die de resultaten en het hergebruikspercentage toelichten en verklaren.

De centra bundelen kennis en krachten om onder andere via projecten met ondersteuning van VLAIO en Vlaanderen Circulair de recyclagefracties van textiel en andere niet verkoopbare artikelen te valoriseren door het potentieel aan hergebruik van de grondstoffen te onderzoeken.

Eén van de projecten is [Labs on Fibre - Labs on Fibre](#)

Figuur 8: Vergelijking van inzameling, omzet en hergebruik per productcategorie van de kringloopcentra in Vlaanderen in 2024

Onderstaande tabel geeft de berekeningen weer van het globale hergebruikspercentage berekend op basis van de volledige massabalans en voorraden van 2018 tot en met 2024. De productgroep AEEA zorgt voor een fikse daling in het algemeen hergebruikspercentage door beperkt aanbod en beperkte herstelbaarheid en verkoopbaarheid met garantie. De monitoring van het hergebruikspercentage focust op het resultaat zonder AEEA. Recupel ondersteunt de kringloopcentra voor meer toegang tot kwaliteitsvolle toestellen en apparaten bij de distributie en producenten. Meer duiding in deel 5.2 en deel 5.4.1 en deel 8.

Tabel 6: Totale hergebruikspercentages van de kringloopcentra in Vlaanderen in 2018-2024

	Hergebruikspercentages						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal, alle productgroepen	44%	42%	40%	46%	47%	47%	46%
Totaal, exclusief AEEA	52%	49%	48%	49%	56%	55%	54%

De evolutie en vergelijking van de kernindicatoren worden vanuit een ander perspectief toegelicht in hoofdstuk 11.

5.4 HERGEBRUIK IN PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEDEN

OVAM maakt werk om het potentieel aan hergebruik te verhogen door inbedding in de uitgebreide producentenverantwoordelijkheden (UPV). De producenten hebben een rol te spelen bij preventie waaronder hergebruik en levensduurverlenging van hun producten. Ze liggen aan de basis van de kringloop en kunnen het verschil maken door duurzame en circulaire producten te ontwerpen en de levensduurverlenging bij de start mogelijk te maken. De producenten sluiten convenanten voor meerdere jaren af met OVAM. Daarin worden afspraken gemaakt over inzameling en verwerking met de nodige aandacht en focus op preventie en hergebruik door de kringloopcentra. Communicatie, sensibilisatie en educatie vallen ook onder hun taken. De voortgang van de langetermijn-doelstellingen worden jaarlijks geëvalueerd en gerapporteerd.

De inzamelaars waaronder ook de kringloopcentra krijgen een vergoeding in ton voor de ingezamelde goederen.

5.4.1 AEEA – Recupel

De aanvaardingsplicht voor AEEA is al meer dan 20 jaar een feit. De verplichting en voorwaarden werden ingebed in wetgeving en beleid. Dit zorgde voor nieuwe taken en jobs in de sociale economie met meer hergebruik als resultaat. De covenant tussen Recupel en OVAM vermeldt acties en initiatieven en de doelstelling hergebruik van AEEA door de kringloopcentra. De recente covenant van 2021 tot 2028 focust expliciet meer op circulaire economie waaronder herstel en hergebruik. Partnerschappen, studies, projecten en onderzoeken met diverse organisaties actief in hergebruik en herstel (vb. Repair&Share) en een nieuwe overeenkomst en aangepaste vergoedingen voor de kringloopcentra zullen zeker op lange termijn effect hebben op de resultaten.

Hieronder volgen de resultaten over 2024 van de aangesloten centra op basis van de Recupel rapportage en jaarrapport.

Inzameling

Recupel rapporteert op basis van inzamelkanalen die anders ingedeeld zijn dan bij de kringloopsector. De 6574 ton of 2 023 149 stuks omvatten enkel de inzameling via de eigen kanalen van de centra. Inzameling door de kringloopcentra op recyclageparken of via andere overeenkomsten zijn toegevoegd aan het specifieke kanaal. De inzameling onder 'hergebruikcentra' omvat het aandeel van de aangesloten kringloopcentra in Vlaanderen. Deze term wordt door Recupel gebruikt voor de verschillende rapportages en rapporten van kringloopcentra en gelijkaardige initiatieven onder een andere naam, per gewest en Belgisch. Ook andere partners staan in voor de inzameling van afgedankte toestellen en apparaten: distributiekkanalen, recyclageparken en charteristen. De hergebruikcentra met het merendeel kringloopcentra nemen 8 % in van alle inzamelkanalen op basis van gewicht en 7 % op basis van stuks.

Tabel 7: Totaal ingezamelde fractie huishoudelijk AEEA per inzamelkanaal in Vlaanderen in 2024 (Bron: Recupel, Rapport 2024 Vlaanderen)

Kanaal	Gewicht (in ton)	Aandeel (%)	Aantal stuks	Aandeel (%)
Distributie	22 669	29	5 696 744	20
Charter	10 266	13	3 617 905	13
Recyclageparken	38 861	50	17 387 351	61
Hergebruikcentra	6 574	8	2 023 149	7
<i>Totaal</i>	<i>78 370</i>	<i>100</i>	<i>28 730 149</i>	<i>100</i>

Hergebruik

Van de ingezamelde toestellen werden er 1 948 ton of 374 692 stuks in hergebruik gebracht via de kringloopcentra. Niet alle centra hebben een overeenkomst met Recupel, dit verklaart voornamelijk het verschil met het resultaat vermeld in hoofdstuk 5.

De productgroepen OVE (overige) en GW (Groot Wit) nemen respectievelijk ongeveer 360 500 stuks en 96% en ongeveer 7 350 stuks en 2% in van het totaal in stuks. De productgroep OVE overige heeft een groot assortiment van kleine tot middelgrote producten en toebehoren die sneller roteren dan de grotere en zwaardere toestellen van de categorieën Groot Wit en Koel Vries.

Tabel 8: Hergebruik huishoudelijk AEEA door kringloopcentra in Vlaanderen in 2024 (Bron: Recupel, Rapport 2024 Vlaanderen)

Productgroep	Gewicht (in ton)	Aandeel (%)	Aantal stuks	Aandeel (%)
Groot wit apparaten (GW)	420	22	7 350	2
Koel- en vriesapparaten (KV)	152	8	3 383	1
Ander elektr(on)isch materiaal (OVE)	1 335	68	360 500	96
Televisie en monitoren (TVM)	40	2	3 459	1
<i>Totaal</i>	<i>1 948</i>	<i>100</i>	<i>374 692</i>	<i>100</i>

Het totale hergebruik van alle partners gerapporteerd door Recupel bedraagt 2 932 ton of 981 656 stuks voor Vlaanderen waarvan 1 948 ton door de kringloopsector. De kringloopsector neemt hiervan ongeveer 66 % voor hun rekening in gewicht en 38% in stuks.

Tabel 9: Totaal hergebruik huishoudelijk AEEA per kanaal in Vlaanderen in 2024 (Bron: Recupel, Rapport 2024 Vlaanderen)

Kanaal	Gewicht (in ton)	Aandeel (%)	Aantal stuks	Aandeel (%)
Kringloopcentrum	1 948	66	374 692	38
Charter hergebruik	671	23	506 869	52
Leden hergebruik	313	11	100 095	10
<i>Totaal</i>	<i>2 932</i>	<i>100</i>	<i>981 656</i>	<i>100</i>

Communicatie en sensibilisatie

Samen met zijn partners zette Recupel opnieuw stappen om de inzameling te verbeteren, hergebruik te stimuleren en de verwerking van afgedankte elektro-apparaten te optimaliseren.

Highlights van 2024

Electro Re-Use Forum – Samen voor hergebruik

In 2024 organiseerde Recupel opnieuw het Electro Re-Use Forum. Het doel? De samenwerking tussen de sociale en de reguliere economie versterken door innovatieve projecten en goede praktijken te delen rond hergebruik van huishoudelijke elektrotoestellen.

[Electro Reuse Forum | Recupel](#)

Op de Recupel-blog informeert en inspireert Recupel consumenten over duurzaam en zorgzaam gebruik van toestellen en apparaten : [Blog | Recupel](#)

U vindt er ook twee aparte rubrieken over herstellen en hergebruiken met verwijzing naar de kringloopcentra. [Toestellen inleveren voor hergebruik | Recupel](#)

Projecten en onderzoek

Samen met verschillende partners werkt Recupel diverse projecten uit met steun van VLAIO en Vlaanderen Circulair.

Het project **Herstel Eerst** startte in 2024 en werd afgerond in augustus 2025.

[Living Lab - Herstel Eerst - Repair & Share](#)

Dit is een partnerschap van Herwin, kringloopcentra, intercommunales en Recupel.

De resultaten, bevindingen en roadmap vindt u onder [Roadmap elektroherstel Vlaanderen - Repair & Share](#).

Hiermee kunnen zowel producenten, verkopers, herstellende en overheden mee aan de slag.

De doelstelling voor Recupel is 50% hergebruik van AEEA te realiseren met de erkende kringloopcentra tegen 2028.

Meer informatie over de resultaten en werking van Recupel en partners vindt u op

www.recupel.be

[Home | JAARVERSLAG 2024](#)

[Circulaire maakindustrie: levensduurverlenging | VLAIO,](#)

Circulaire economie | VLAIO,

Vlaanderen Circulair/doeners

[Projecten - Repair & Share](#)

5.4.2 Matrassen – Valumat

De aanvaardingsplichtconvenant voor matrassen is gestart in 2021 en loopt tot eind 2028. Valumat werd opgericht als producentenorganisatie verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van afgedankte matrassen, waaronder ook preventie en hergebruik door de erkende kringloopcentra. Valumat stelde een preventieplan op dat jaarlijks opgevolgd wordt. De inzameling gebeurt door diverse actoren waaronder verkopers, verwerkers en de kringloopcentra. De locaties van inzameling zijn bij gezinnen aan huis, gebracht naar een kringloopcentrum of recyclagepark. Op recyclageparken is er nog marge voor verbetering van de selectie op hergebruik. Bewustwording en voldoende communicatie en sensibilisatie voor inzameling en hergebruik van gebruikte matrassen door de kringloopcentra kan vermijden dat burgers te snel afdanken voor recyclage.

De koepel HERW!N en Valumat sloten een overeenkomst voor ondersteuning en vergoeding op basis van tonnage voor de ingezamelde en verkochte matrassen. De meeste kringloopcentra werken samen met en rapporteren aan Valumat. De aangesloten kringloopcentra zamelden in 2024 315 ton potentieel herbruikbare matrassen in of omgerekend 20 991 stuks, waarvan 186 ton uitgesorteerd werd voor hergebruik. Dit betekent 59% hergebruik aan matrassen voor de aangesloten kringloopcentra.

De totale vergoeding aan de aangesloten kringloopcentra bedroeg 113 708 euro in 2024. Dit omvat een vergoeding voor het inzamelen en verkopen van afgedankte tweedehands matrassen en de afvoer niet-herbruikbare matrassen.

In 2024 besteedde Valumat meer aandacht aan communicatie en sensibilisatie voor hergebruik en met duidelijke vermelding van de kringloopcentra als partner en inzamel- en hergebruikskanaal.

De communicatie is deels terug te vinden op [Gun je oude matras een nieuw leven](#) en <https://valumat.be/nl/ik-wil-mijn-oude-matras-kwijt/zoek-je-inzamelpunt-in-de-buurt>

Ook bij professionele organisaties en bedrijven sensibiliseert Valumat om eerst aan de erkende kringloopcentra te denken voor hergebruik.

<https://valumat.be/nl/ik-baat-professioneel-een-voorziening-of-instelling-uit/wie-is-uitbater-van-een-collectieve-voorziening>

Hergebruik hoger waarderen en meer stimuleren is noodzakelijk zodat meer potentieel herbruikbare matrassen de weg kunnen vinden naar de kringloopcentra. Uit bevestigingen van Valumat bij hun partners inzamelaars, verwerkers en kringloopcentra blijkt dat er nog kansen liggen voor meer samenwerking tussen de verkopers en professionelen en de kringloopcentra om het proces rond selectie op hergebruik te faciliteren.

Om twijfel en onduidelijkheden over de herbruikbaarheid van matrassen te vermijden, stelde OVAM samen met de stakeholders een beslissingsboom op, terug te vinden via de link hieronder. Zo willen we vermijden dat matrassen in slechte staat verhandeld worden als product in plaats van afval. De kringloopcentra stelden zelf ook richtlijnen op over herbruikbaarheid en verkoopbaarheid voor meerdere productgroepen, waaronder matrassen.

Meer informatie over de resultaten van de inzameling en verwerking van ingezamelde matrassen in Vlaanderen vindt u in het jaarverslag van Valumat, [Facts and figures \(valumat.be\)](#) en [Matrassen \(vlaanderen.be\)](#)

5.5 AANTAL KLANTEN

De evolutie van de resultaten in kg kunnen enigszins vergeleken en geëvalueerd worden met het aantal klanten en in minder mate met de omzet. Het aantal klanten stijgt, hiermee wordt aangetoond dat er meer producten over de toonbank gaan en meer burgers de weg vinden naar de kringloopwinkels. Figuur 9 toont een duidelijke stijging van het aantal klanten met bijna 10%.

Figuur 9: Aantal klanten (in miljoenen) van de kringloopcentra in Vlaanderen (1995-2024)

6 COMMUNICATIE EN SENSIBILISATIE

6.1 HERGEBRUIKREFLEX

Hergebruik door de erkende kringloopcentra is ondertussen een vaste waarde en traditie in Vlaanderen al sinds 1985. De hergebruik- en herstelreflex verankeren als nieuwe attitude, vraagt een gevarieerde, doelgerichte en herhaalde aanpak.

OVAM lanceerde in 2024 de PR-campagne HERKANS samen met de erkende kringloopcentra, Repair&Share, HERW!N, 2dehands.be en andere partners in hergebruik en herstel.

[Herkans: een campagne van de OVAM om hergebruik en herstel te stimuleren](#)
<https://ovam.vlaanderen.be/herkans>

In Vlaanderen zijn er tal van herstellende en herstellpunten. U vindt ze op de [kaart van Repair&Share](#).

[Atticafobie - OVAM lanceerde de ludieke publiekscampagne om hergebruik te stimuleren](#)

In de campagne ontmoet u onze zolderexpert, die u met een luchtige [video](#) en een ongelooflijk effectieve audiotherapie begeleidt om uw 'atticafobie' of zoldervrees stap voor stap te overwinnen.

<https://ovam.vlaanderen.be/web/zoldervrees>

[Zoldervrees.be](https://zoldervrees.be)

Ook onze podcasts zijn verrijkend en leerrijk om onze inzichten en actie over circulaire economie en levensduurverlenging te verruimen.

Meer tips en info over hergebruik vindt u in ons [magazine Herkans](#) en in deze [podcastaflevering](#). Zin in nog meer? Ontdek ook onze video's en blogposts over hergebruik op LinkedIn.

Resultaten

De Atticafobie social media campagne haalde op

- OVAM kanalen : 7 446 452 impressies
- 2de hands.be : 2 203 425 impressies
- Repair&Share : 367 geadresseerden op de nieuwsbrief
- HERW!N en kringloopcentra gegevens niet gekend

De campagne werd vermeld in deze pers: Het Laatste nieuws (print), online en VTM nieuws. Tal van partners en stakeholders deelden de campagne in hun kanalen: intercommunales, afvalsector, repaircafés, lokale besturen...

6.2 ACTIES EN INITIATIEVEN KRINGWINKEL EN INDIVIDUELE CENTRA

De Kringwinkel en individuele kringloopcentra voeren meerdere malen per jaar gerichte communicatie- en sensibilisatie-acties en campagnes om specifieke doelgroepen te bereiken zoals studenten en verenigingen. Een aantal zijn ook aanwezig op evenementen en festivals in hun regio. Andere ontvangen scholen en verenigingen voor een rondleiding achter de schermen. Kringloopcentra werken ook samen met Recupel in educatieve programma's en acties voor een breed publiek.

Het unieke concept van de kringloopcentra en de inbedding en verankering in ons beleid zijn uniek in Europa. Bedrijfsbezoeken en rondleidingen worden dan ook vaak gevraagd door buitenlandse organisaties en beleidsmakers van de Europese commissie.

In 2024 organiseerde Kringwinkel 8 communicatiecampagnes verspreid over het jaar. Nieuwe initiatieven waren Vlaanderen leesdag, de jongerencampagne Point of new, Kringback-Friday en de Nacht van de Kringwinkel.

[Kringwinkel acties & campagnes – Samen maken we impact | Kringwinkel](#)

[Ontdek alle Kringwinkel acties, evenementen en workshops | Kringwinkel](#)

Kringloopcentra die niet aangesloten zijn bij Kringwinkel, de merknaam van de koepel, communiceren via hun eigen kanalen over activiteiten en acties: M accent, Reset, Okazi, Opnieuw en Co, VERKO, Cirkels en Sjans.

Het volledig overzicht vind je terug op [Werking kringloopcentra in de praktijk](#)

<https://ovam.vlaanderen.be/werking-kringloopcentra-in-de-praktijk>

7 AANTAL CENTRA EN WINKELS / VERZORGINGSGBIEDEN

Uit Figuur 10 blijkt dat het aantal centra al een aantal jaren stabiel blijft op 27. Er worden geen nieuwe kringloopcentra erkend want alle gemeenten worden bediend door een lokaal kringloopcentrum dat exclusief een aantal gemeenten toegewezen kreeg. In een paar gemeenten zijn twee centra actief. De verzorgingsgebieden wijzigen ook nauwelijks. Enkel door verschuivingen bij recente fusiegemeenten wordt er in overleg een nieuwe keuze gemaakt om de bediening aan één centrum toe te wijzen. Dit uniek concept van exclusieve verzorgingsgebieden en samenwerking met de lokale besturen, biedt duidelijkheid en zekerheid voor de centra zelf en lokale partners. Een winkel openen of inzameling organiseren kan enkel door het centrum actief in de regio. De afbakening van het verzorgingsgebied/werkingsgebied vermijdt onderlinge concurrentie. Met deze keuze wilde de overheid vanaf de oprichting en structurering van de sector onderlinge samenwerking en kennisdeling bevorderen. Zo blijft de werking ook maximaal lokaal verankerd en ingebed. Onderlinge samenwerking voor een beter resultaat en efficiënte investeringen, stimuleren we mits wederzijds akkoord en met respect van de verzorgingsgebieden.

Andere tweedehands initiatieven commercieel of non-profit kunnen zich vrij vestigen maar zonder erkenning, beperkingen, verplichtingen en ondersteuning van OVAM.

Figuur 10: Overzicht kringloopcentra en verzorgingsgebieden in Vlaanderen

Figuur 10: Aantal kringloopcentra en kringloopwinkels in Vlaanderen (1995-2024)

Het aantal en type winkels groeit en varieert jaarlijks met lokale verschillen. De sector telt nu 146 grote winkels met ruim assortiment en 33 kleinere boetieks en outlets. De Kringwinkels investeerden recent in een gezamenlijk online platform. Andere centra, die geen lid zijn van de merknaam Kringwinkel bieden zelf een online platform aan. Zowel het aantal grote als kleine winkels groeit jaarlijks, met lokale verschillen.

De werking van de kringloopcentra, hun verzorgingsgebieden en winkels zijn terug te vinden onder [Werking kringloopcentra in de praktijk](https://ovam.vlaanderen.be/werking-kringloopcentra-in-de-praktijk)
<https://ovam.vlaanderen.be/werking-kringloopcentra-in-de-praktijk>

8 KNELPUNTEN EN UITDAGINGEN

De centra moeten meerdere doelstellingen waarmaken: sociale tewerkstelling en begeleiding, producthergebruik en koopkracht voor kwetsbare groepen.

De maatwerkbedrijven krijgen een contingent aan doelgroepmedewerkers toegewezen door de lokale VDAB kantoren zonder inspraak op vlak van profielen. De doelgroep wordt diverser in culturele achtergrond met minder kennis van het Nederlands en minder basisvaardigheden om vlot aan de slag te gaan met hun taken. Maatwerkcoaches die de medewerkers begeleiden en ondersteunen zijn moeilijk te vinden en blijven minder lang aan het werk in de sector, door krapte op de arbeidsmarkt. In dunbevolkte regio's is de toeleiding naar sociale economie beperkt waardoor de keuze en het aanbod aan de diverse profielen zoals winkelpersoneel, chauffeurs of techniekers heel schaars is. De artikel 60-profielen toegewezen via het OCMW zijn vaak competente krachten maar zijn schaars in landelijke regio's. Deze maken geen deel uit van het contingent van de sociale economie.

Profielen met een leidinggevende of coachende functie zijn ook schaars en veel gevraagd op de reguliere arbeidsmarkt, bijgevolg nog schaarser voor de sociale economie. In 2024 kreeg de sociale economie 1000 extra krachten toegewezen door minister Crevits bevoegd voor werk en sociale economie. Ook de kringloopsector kon deze kans benutten en kreeg een aantal extra krachten op basis van specifieke voorwaarden en afspraken.

Om de inzameling aan huis optimaal en maximaal te organiseren moeten er voldoende chauffeurs en begeleiders beschikbaar zijn. Dit is een knelpuntberoep. Bijgevolg is het potentieel in de sociale economie dan ook beperkt.

De mogelijkheden en middelen om nieuwe winkels te openen zijn niet enkel een beleidskeuze van het centrum, maar ook sterk afhankelijk van andere factoren.

In dunbevolkte regio's is het aanbod schaars, in stedelijke gebieden is de uitdaging de bereikbaarheid en voldoende oppervlakte voor zowel winkel- als opslagruimte. Vaak is het kiezen tussen beide waardoor niet alle winkels ook kunnen fungeren als geefpunt of in beperkte mate.

Vraag en aanbod kunnen niet op mekaar afgestemd worden waardoor sommige centra een overaanbod van bepaalde producten hebben. Voor de centra is het bedrijfsmatig niet interessant om te grote voorraden en te veel aanbod van hetzelfde type producten bij te houden. Opslag van stocks gesorteerd voor seizoensaanbod, thema- en feestdagen is nuttig maar vraagt ook extra ruimte.

Het volume en de toegang tot kwaliteitsvolle elektrische en elektronische toestellen beïnvloeden sterk het potentieel aan herbruikbare en herstelbare toestellen. Daar hebben de kringloopcentra weinig vat op. Daarnaast zijn er belemmeringen en knelpunten die herstel en tweedehandsverkoop aan betaalbare lage prijzen bemoeilijken zoals beschikbare en betaalbare onderdelen.

9 SUCCESFACTOREN VOOR GROEI

Het succes van de centra hangt af van tal van factoren:

- De bevolkingsdichtheid van het verzorgingsgebied
- De samenstelling van de bevolking
- Het beschikbaar voertuigenpark en chauffeurs
- Voldoende opslag- en verwerkingsruimtes
- Voldoende personeel om de goederen vlot en snel te verwerken.
- De kwaliteit en voldoende aanbod van competente doelgroepmedewerkers
- Voldoende en gevarieerde geefpunten dichtbij de burgers en specifieke doelgroepen
- Voldoende winkels met ruim aanbod en boetieks met bij voorkeur ook een geefpunt
- Goede samenwerking en ondersteuning van lokale en Vlaamse partners

- Aandacht voor hergebruik in communicatie en sensibilisatie en beleidsinstrumenten van alle overheden.
- Faire vergoeding voor de gratis dienstverlening aan de burger en lokale besturen.
- Medewerking van de lokale besturen voor toewijzing van personeel

Om nieuwe winkels te openen zijn deze factoren cruciaal:

- voldoende inzameling en potentieel om de winkels te bevoorraden,
- geschikte en betaalbare panden,
- vlot bereikbaar en met parking,
- voldoende oppervlakte en met opslagruimte om ook als geefpunt te fungeren.
- competente medewerkers uit de doelgroep om de winkel uit te baten.
- Steun van de lokale partners

Grotere centra hebben vaak meer mogelijkheden om de doorstroming van de producten te organiseren en meer middelen om de activiteiten op te volgen en uit te breiden.

De lokale besturen zijn een belangrijke partner voor de kringloopcentra en dragen bij aan afvalpreventie en levensduurverlenging van producten en materialen én lokale sociale economie. De lokale besturen zijn verplicht om een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten met het kringloopcentra actief in hun regio. Deze overeenkomst vermeldt ook afspraken in verband met communicatie en doorverwijzing en vergoedingen.

Via projecten met andere actoren actief in levensduurverlenging en samenwerking met de producenten testen de kringloopcentra pistes en modellen uit voor levensduurverlenging van producten en materialen.

Herhaalde en gevarieerde communicatie en sensibilisatie van diverse doelgroepen zijn eveneens noodzakelijk om de hergebruik-reflex duurzaam te verankeren. De lokale besturen kunnen daar een belangrijke rol in opnemen via hun eigen communicatiekanalen en partners.

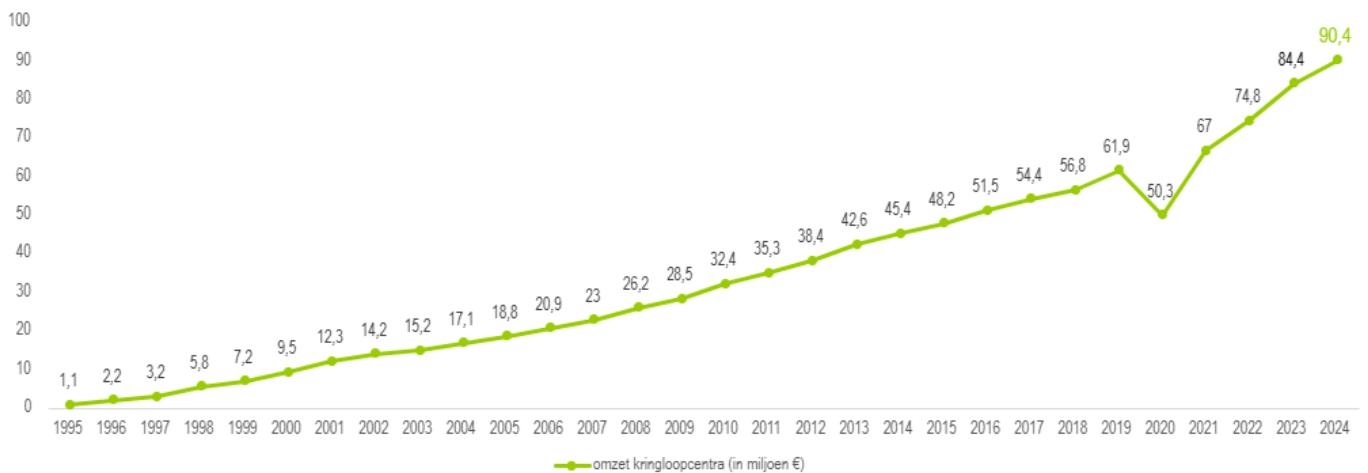
10 FINANCIËLE INDICATOREN VAN DE KRINGLOOPCENTRA

10.1 OMZET

De omzet is een indicator die OVAM in mindere mate opvolgt en is niet de beste parameter om effectieve groei in hergebruik te meten. De omzet is wel belangrijk voor de centra om leefbaar en dynamisch te blijven.

Een stijgende en voldoende omzet samen met andere inkomsten zorgen ervoor dat de centra kunnen blijven investeren en innoveren in hun infrastructuur, interne processen en winkels. De omzet kent de laatste jaren een forse groei, deels te verklaren door de indexering van de verkoopprijzen en andere prijsaanpassingen. De

vaste en variabele kosten, zoals afvalverwerking, transport en lonen zijn de laatste jaren aanzienlijk gestegen. De kringloopcentra kunnen niet alle kosten doorrekenen in de verkoopprijs.

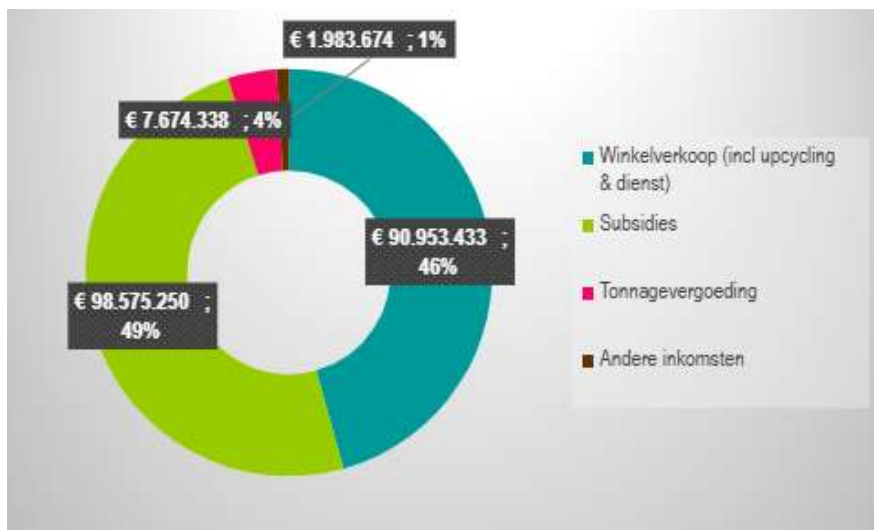

Figuur 11: Omzet (in miljoen euro) van de kringloopcentra in Vlaanderen (1995-2024)

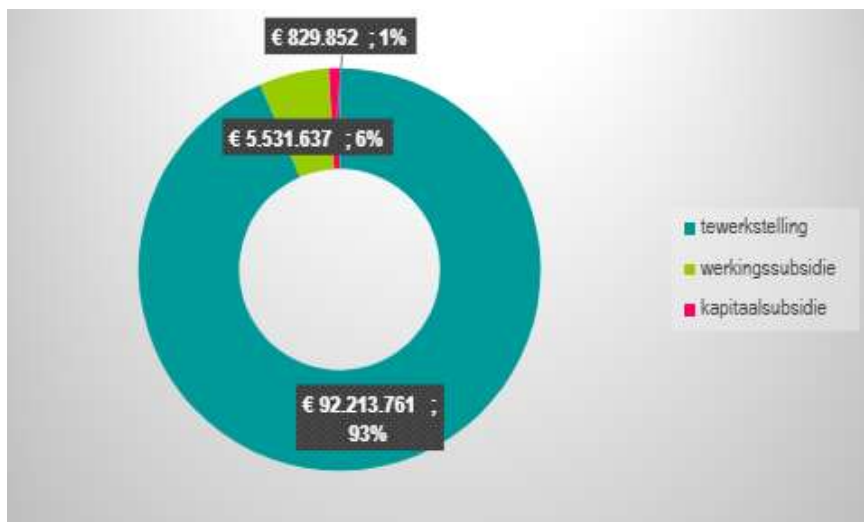
10.2 INKOMSTEN, SUBSIDIES EN VERGOEDINGEN

De inkomsten zijn verdeeld in winkerverkoop, subsidies, tonnagevergoeding en andere. Figuur 12 toont dat de centra ongeveer de helft van hun inkomsten halen uit winkerverkoop. Dit is belangrijk voor de economische zelfstandigheid en leefbaarheid van de centra op lange termijn. Figuur 12 vermeldt alle subsidies, Figuur 13 splitst ze op in drie hoofdgroepen volgens herkomst.

Tewerkstellingssubsidies zijn verbonden met de erkenning en voorwaarden als maatwerkbedrijf, onderneming in de sociale economie. Deze subsidies worden ingezet om de opleiding, begeleiding en omkadering te bieden aan kwetsbare groepen waarbij de ontwikkeling van competenties en vaardigheden veel tijd in beslag neemt en een soms moeizaam en onvoorspelbaar proces is. De subsidies zijn ook bedoeld als compensatie voor het rentabiliteitsverlies en de intensieve begeleiding en opleiding. Tewerkstelling van kwetsbare groepen is één van de 3 pijlers van de kringloopcentra. Het aantal medewerkers in de kringloopsector uitgedrukt in VTE bedraagt 5 429. Dit cijfer omvat 2 900 doelgroepmedewerkers en tal van deeltijdse en tijdelijke medewerkers waaronder ook vrijwilligers.

Figuur 12: Omzet per type van de kringloopcentra in Vlaanderen in 2024

Figuur 13: Subsidies per soort ontvangen door de kringloopcentra in Vlaanderen in 2024

De werkingssubsidies omvatten tijdelijke, projectmatige of structurele subsidies van diverse oorsprong en voor diverse doeleinden. De herkomst van de subsidies kan lokaal, Vlaams of Europees zijn. De OVAM-subsidies maken deel uit van de werkingssubsidies en bedragen 808 000 euro per jaar.

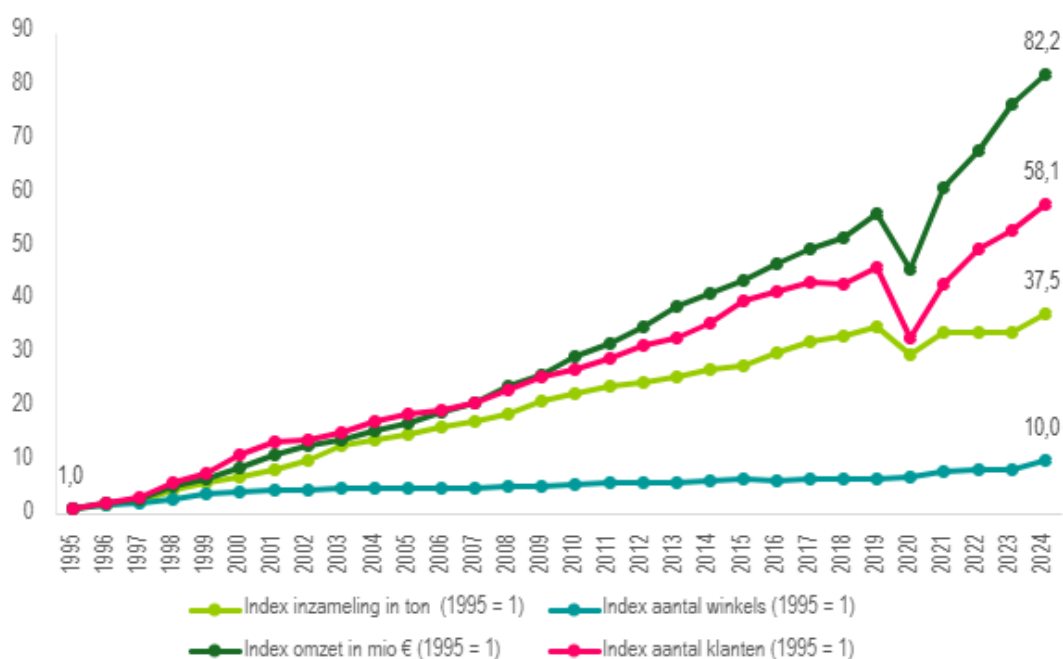
De tonnagevergoeding is geen subsidie maar een vergoeding voor geleverde diensten. De lokale besturen sluiten een overeenkomst af over samenwerking, dienstverlening en de vergoeding voor hergebruik. Deze vergoeding wordt in de meeste gevallen geïndexeerd en geëvalueerd in de looptijd en bij vernieuwing van de overeenkomst. De werkingssubsidies en vergoedingen zijn een onmisbare steun aan de centra om hun werking te ondersteunen. De centra zijn immers verplicht om de goederen gratis in te zamelen bij de burgers en

bedrijven en kunnen niet betalen voor deze goederen. De vergoedingen betaald door de producentenverenigingen Recupel en Valumat zijn hierbij niet opgenomen. In hoofdstuk 5.4 vindt u meer informatie. Een faire vergoeding voor de dienstverlening en bijdrage voor lokaal hergebruik door alle actoren zijn noodzakelijk om het economische evenwicht te behouden en de dienstverlening niet in het gedrang te brengen.

11 EVOLUTIE KERNINDICATOREN

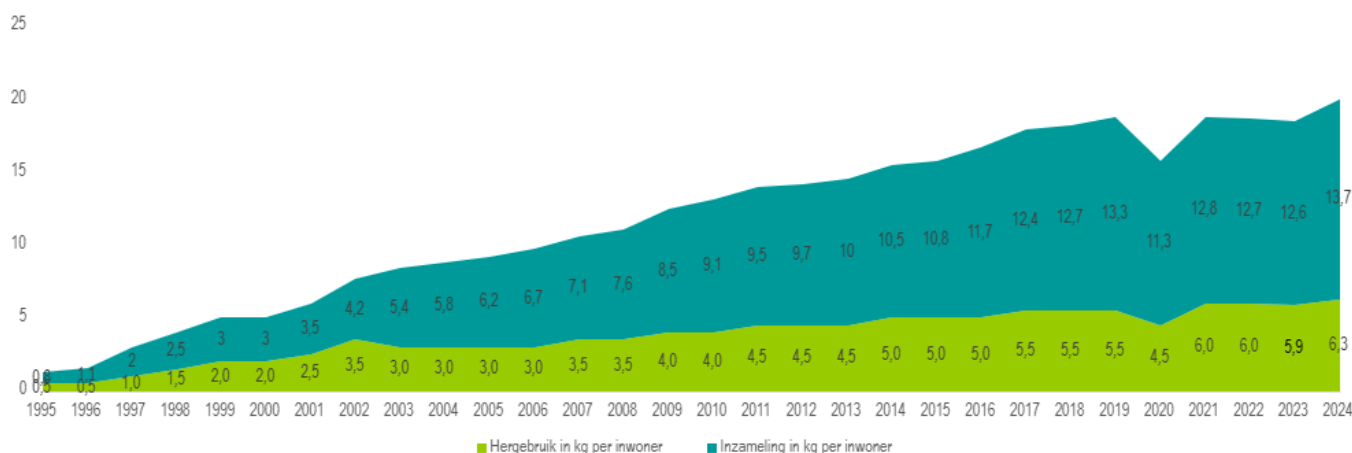
Om de doelstelling voor hergebruik in kg correct te interpreteren en te monitoren volgen we verschillende indicatoren op. In de vorige hoofdstukken hebben we een aantal knel- en aandachtspunten en kansen beschreven die de groei en verdere ontwikkeling van de sector beïnvloeden. De monitoring van het resultaat in kg zijn een inschatting en gemiddelde van het potentieel op lokaal en Vlaams niveau. Idealiter nemen we nog een andere indicator om het resultaat in kg op te volgen. In deze planperiode onderzoeken we andere mogelijkheden op haalbaarheid en relevantie.

Figuur 14 geeft de evolutie van de kernindicatoren weer tegenover een samengestelde index. Hiermee kunnen trends en evoluties op een gelijke basis samen opgevolgd en bijgestuurd worden. Door de index te koppelen aan kernindicatoren kun je vaststellen welke indicatoren sterk bijdragen aan de prestaties, welke indicatoren minder invloed hebben en of er onevenwichtigheden zijn (bv. veel klanten maar weinig inzameling).

Figuur 14: Evolutie van een aantal kernindicatoren van de kringloopcentra in Vlaanderen (1995-2024)

Figuur 15 geeft de evolutie en verhouding weer tussen inzameling en hergebruik per inwoner. Hieruit kunnen we afleiden dat er over de jaren meer volume nodig was om een ongeveer de helft te kunnen hergebruiken en tweedehands te verkopen. Om de doelstelling van 8 kg/inwoner en een gemiddelde van 50% hergebruik te halen tegen 2030 durven we veronderstellen dat een minimum van 16 kg/inwoner aan ingezamelde goederen nodig is om dit doel te bereiken.

Figuur 15: Vergelijking inzameling en hergebruik door de kringloopcentra in Vlaanderen in kg per inwoner (1995-2024)

12 LEVENSDUURVERLENGING EN EUROPEES BELEID

De Europese commissie voert beleid en maakt afspraken en regelgeving rond ecodesign, afvalpreventie en levensduurverlenging van producten en materialen.

Producenten worden verantwoordelijk gesteld door middel van Europese en federale/gewestelijke maatregelen zoals de UPV en productpaspoort. Zij moeten meer informatie geven over en ondersteuning bieden aan herstelbaarheid en herstelinitiatieven zodat de consument kiest voor herstel en onderhoud in plaats van de aankoop van nieuwe producten.

Dit geeft ook kansen aan de lokale en sociale economie waaronder de kringloopcentra om meer potentieel herbruikbare en herstelbare producten in te zamelen en een nieuw en tweede leven te geven via hun winkels. De lidstaten moeten deze richtlijnen volgen en uitwerken.

In juli 2024 gaf de Europese Commissie een wel héél belangrijk signaal, met de goedkeuring van de Ecodesign for Sustainable Products Regulation. Deze wetgeving maakt onder meer een digitaal productpaspoort verplicht voor alle goederen die in de EU worden verkocht. De Ecodesign for Sustainable Products Regulation (ESPR) maakt deel uit van de Green Deal en Circular Economy Action Plan van 2020, een reeks beleidsinitiatieven om

de EU het eerste klimaatneutrale continent te maken tegen 2050. Met de ESPR zal worden bijgedragen aan het behalen van de klimaat- en energiedoelstellingen van de EU. In overeenstemming met de doelstellingen uit de Overeenkomst van Parijs (2015) heeft de EU een bindende klimaatdoelstelling op unieniveau voor de netto-reductieverplichting van broeikasgasemissies van ten minste 55 % in 2030.

De ESPR introduceert nieuwe duurzaamheidsvereisten voor producten enerzijds, en anderzijds helpt ze consumenten om geïnformeerde (en idealiter duurzamere) keuzes te maken. (Kledij)Textiel is bij uitstek nummer 1 op de prioriteitenlijst, maar de meubelsector en matrassen als aparte productgroep scoren ook heel hoog. Valumat wachtte de instructies van de EU niet af en startte al met onderzoek en acties. Een digitaal productpaspoort wordt een verplicht instrument in de Europese ESPR “Ecodesign for Sustainable Products Regulation” wetgeving die in de komende jaren in werking treedt voor alle producten die op de Europese markt komen.

[EU's Digital Product Passport: Advancing transparency and sustainability | data.europa.eu](https://data.europa.eu)

In september 2025 heeft het Europese Parlement de herziening van de kaderrichtlijn afval goedgekeurd, nadat de Raad van de Europese Unie dit eerder al deed in juni. De herziening heeft de ambitie om de hoeveelheid levensmiddelenafval en textielafval te doen dalen met als onderdeel een verplichte uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor textiel. Hiermee wordt een belangrijk dossier tijdens het Belgische Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie afgerond met een belangrijke bijdrage door OVAM.

13 TOTALE HERGEBRUIKSINDICATOR VOOR VLAANDEREN

13.1 METHODOLOGIE

13.1.1 Studie CE Center

Hergebruik via de erkende kringloopcentra in Vlaanderen geeft maar een beperkt beeld van het hergebruik in Vlaanderen door de Vlaamse huishoudens. Er bestaan immers meer kanalen die producthergebruik mogelijk maken, zowel formeel (bv. online kanalen, rommelmarkten, tweedehandsbeurzen) als informeel (bv. familie of vrienden). Bovendien gaat er niet altijd een financiële transactie gepaard met hergebruik (bv. familie die kinderkledij aan elkaar doorgeeft). Naast de erkende kringloopcentra bestaan er dus tal van andere initiatieven (commercieel, non-profit of burgerinitiatieven) die tweedehandsgoederen verkopen. Deze andere initiatieven voor hergebruik zijn niet erkend of geregistreerd bij OVAM. Een volledig overzicht, noch de resultaten, van deze initiatieven zijn bekend.

Om een volledig beeld te krijgen van hergebruik in Vlaanderen bevroegen de onderzoekers van het CE Center¹ (of Steunpunt Circulaire Economie) in het kader van een onderzoek rond hergebruik² 1.500 Vlamingen in 2019 naar hun aankoop van tweedehandsproducten via de erkende kringloopcentra en via andere kanalen.

Vervolgens moesten de respondenten ook aangeven hoeveel goederen ze gratis ontvingen via vrienden/familie, rommelmarkten, online, goede doelen, ... Op basis van deze gegevens konden de onderzoekers nagaan wat het aandeel is van de erkende kringloopcentra in het totaal hergebruik door Vlamingen voor verschillende producten. Verkoop via erkende kringloopcentra bleek in te staan voor 1/6de van het totale hergebruik door Vlaamse huishoudens, zowel via formele als informele kanalen. Door middel van extrapolatie van het hergebruik via de erkende kringloopcentra werd het totaal hergebruik in Vlaanderen door de Vlaamse huishoudens ingeschat op 33,8 kg in 2018 en 34,0 kg in 2019.

In 2020 legde de Europese Commissie een gemeenschappelijke methode vast voor de rapportering over hergebruik in de lidstaten³. Jaarlijks dienen de lidstaten een kwalitatieve monitoring van hergebruik uit te voeren. Deze omvat een identificatie en beschrijving van maatregelen inzake hergebruik en een beoordeling van hun (verwachte) effecten. Daarnaast dient ten minste om de drie jaar een kwantitatieve monitoring uitgevoerd te worden. De eerste EU-rapportering over het hergebruik in België in referentiejaar 2021 werd eind juni 2023 ingediend. OVAM (en ook de andere gewesten Brussel en Wallonië) voerde deze kwantitatieve monitoring uit door het toepassen van de methodologie van het CE Center om het totale hergebruik in Vlaanderen in te schatten. Hiervoor werd de bevraging over hergebruik herhaald in 2022 (over het hergebruik in de voorbije 12 maanden). Door de bevraging elke 3 jaar af te nemen, kunnen we de evolutie van de aandelen van verschillende hergebruikskanalen voor een aantal productcategorieën opvolgen. In 2025 werd een nieuwe bevraging uitgevoerd met het oog op de EU-rapportage in 2026 over hergebruik in het referentiejaar 2024.

13.1.2 Beschrijving methodologie

Een gedetailleerde beschrijving van de methodologie om de totale hergebruiksindicator voor Vlaanderen te berekenen is terug te vinden in de publicatie van het CE Center⁴. De kern van deze methodologie bestaat uit de extrapolatie van de jaarlijkse hergebruikscijfers van de erkende kringloopcentra in Vlaanderen (in kg en per productcategorie) op basis van het aandeel van de kringloopcentra in het totale hergebruik. Dit aandeel van de kringloopcentra (en van de andere hergebruikskanalen) in het totale hergebruik wordt bevestigd in een online bevraging over hergebruik bij een representatieve steekproef van Vlamingen.

Schematisch kunnen we de methodologie weergeven zoals in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..** In het taartdiagram stelt elk stukje een hergebruikskanaal voor. Van één hergebruikskanaal, de erkende kringloopcentra, kennen we de hoeveelheid hergebruik in ton (bv. ongeveer 38.000 ton in 2021). Gezien we uit de bevraging het aandeel (%) van de kringloopcentra in het totale hergebruik kennen, kunnen we door extrapolatie de totale hoeveelheid hergebruik in ton berekenen. Door het toepassen van de aandelen van de

¹ Zie <https://ce-center.vlaanderen-circulair.be/nl>

² <https://ce-center.vlaanderen-circulair.be/en/publications/publication/13-reuse-the-understudied-circular-economy-strategy>

³ 5 Uitvoeringsbesluit (EU) 2021/19 van de Commissie van 18 december 2020 tot vaststelling van een gemeenschappelijke methode en een model voor verslaglegging over hergebruik overeenkomstig Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad. Zie <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32021D0019>

⁴ <https://ce-center.vlaanderen-circulair.be/en/publications/publication/13-reuse-the-understudied-circular-economy-strategy>

verschillende hergebruikskanalen in het totale hergebruik, kunnen we ook de hoeveelheid hergebruik (in ton) voor elk kanaal berekenen.

Figuur 16: Schematische voorstelling van de extrapolatiemethodologie van het CE Center

De aandelen van het CE Center van de verschillende hergebruikskanalen in het totaal hergebruik dateren van 2019. Daarom heeft OVAM in 2022 de bevraging over hergebruik bij een steekproef van Vlamingen herhaald om nieuwe aandelen te kunnen berekenen met het oog op de EU-rapportage in 2023 (over referentiejaar 2021). In 2025 werd de bevraging over hergebruik voor een derde keer uitgevoerd met het oog op de volgende EU-rapportage in 2026 (over referentiejaar 2024).

13.1.3 Bevraging over hergebruik in 2022 en 2025

De vragenlijst van het CE Center werd voor de bevraging in 2022 (over referentiejaar 2021) en in 2025 (over referentiejaar 2024) aangepast aan de modaliteiten van de EU-rapportering:

- Er werd een extra productcategorie 'bouwmaterialen en -producten'⁵ toegevoegd aangezien hierover gerapporteerd moet worden. Bouwmaterialen en -producten vormen geen aparte categorie bij de registratie van in- en uitstroom in de kringloopsector, maar komen wel voor in andere geregistreerde productcategorieën (bv. bij 'doe het zelf' en 'gastoestellen en overig').
- De vragenlijst werd gereduceerd tot de kernvragen die nodig zijn om de totale hergebruiksindicator voor Vlaanderen te berekenen.
- Doordat de lengte van de vragenlijst werd ingekort, kon de steekproef verhoogd worden naar 2.000 Vlamingen. Gezien we minder hergebruik verwachten in de extra toegevoegde productcategorie 'bouwmaterialen – en producten', was het ook interessant om de steekproef op te hogen.

⁵ In de vragenlijst worden volgende voorbeelden gegeven van bouwmaterialen en -producten: sanitaire toestellen, deuren, ramen, bakstenen, vloeren, plaatmateriaal, trappen, klinken, dakbedekking, plafond- en wandbekleding, gevelbekleding, constructiehout, verwarmingsinstallaties, ...Volgende zaken vallen er niet onder: badkamer- en keukenmeubelen, interieur, verlichting, decoratie, bouwgereedschappen.

Een extern bureau werd telkens ingeschakeld om de online bevraging uit te voeren bij een representatieve steekproef van 2.000 volwassen Vlamingen. De quotavariabelen van de steekproef waren leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en provincie.

Wanneer we de evolutie van de aandelen van de kanalen bekijken merken we slechts beperkte verschillen tussen 2019 en 2022 (zie Tabel 10)⁶. In 2025 merken we voor het kopen van tweedehandsgoederen grotere verschillen in aandelen: het aandeel van de kringloopcentra en van de online kanalen is gestegen, terwijl het aandeel van 'familie en vrienden' gedaald is. In onderstaande tabel werden de aandelen voor 2022 en 2025 herrekend zonder de categorie 'bouwmaterialen en -producten' om vergelijkbaar te zijn met de resultaten van de eerste bevraging.

Tabel 10: Vergelijking aandeel kanalen voor het kopen en krijgen van tweedehandsgoederen (alle productcategorieën) in 2019, 2022 en 2025 (aandelen 2022 en 2025 zonder bouwmaterialen en -producten)

Tweedehandsgoederen kopen	2019	2022	2025
Kringwinkels, kringloopwinkels	24%	23%	33%
Private fysieke tweedehandswinkels, brocante of antiekwinkels	8%	9%	11%
Online kanalen zonder fysieke winkel	21%	23%	29%
Rommelmakten, garageverkoop en tweedehandsbeurzen	12%	9%	10%
Vrienden of familie	25%	24%	14%
Andere	10%	12%	4%
Tweedehandsgoederen krijgen	2019	2022	2025
Verenigingen, lokale sociale initiatieven door burgers of overheden	8%	9%	11%
Online	13%	16%	18%
Rommelmakten, garageverkoop, tweedehandsbeurzen of geefpleinen	9%	9%	10%
Vrienden of familie	58%	51%	57%
Andere	12%	15%	4%

13.2 BEREKENING TOTAAL HERGEBRUIK IN VLAANDEREN

Uit de bevraging van het CE Center in 2019 blijkt dat de verkoop via erkende kringloopcentra instaat voor ongeveer 1/6de van het totale hergebruik door Vlaamse huishoudens, zowel via formele als informele kanalen. Op basis van het aandeel van de kringloopcentra in totaal hergebruik per productcategorie berekende het CE Center dat er in 2018 in totaal 33,8 kg hergebruik per inwoner was. In datzelfde jaar 2018 bedroeg het hergebruik in de erkende kringloopcentra 5,4 kg per inwoner.

⁶ De statistische significantie van deze verschillen werd niet getest.

Gebruikmakend van dezelfde aandelen van het CE Center, berekende OVAM dat het totale hergebruik in 2019 34,0 kg per inwoner bedroeg en in 2020 27,36 kg. Het hergebruik in de kringloopcentra kende in het coronajaar 2020 een daling tot 4,4 kg per inwoner. De verkoop had in 2020 te lijden onder de veelvuldige sluitingen, beperkte en verkorte openingstijden en werking en beperkte beschikbaarheid van geschikt personeel om de winkels te bemannen. Ook de inzameling kende in 2020 verschillende problemen en belemmeringen: gesloten brengpunten en recyclageparken, tijdelijke opschorting van de ophaling aan huis door personeelstekort en belemmerende coronamaatregelen.

Op basis van de resultaten van de bevraging in 2022 (over referentiejaar 2021) werden nieuwe multiplicatoren berekend. Extrapolatie op basis van het hergebruik in de kringloopcentra leidde in 2021 tot een totaal hergebruik door Vlaamse huishoudens van 34,32 kg per inwoner, in 2022 van 35,53 kg per inwoner en in 2023 van 34,57 kg per inwoner.

De multiplicatoren werden in 2025 opnieuw berekend op basis van een nieuwe bevraging over hergebruik (over referentiejaar 2024). Gebruikmakend van deze nieuwe multiplicatoren komt het totaal hergebruik in 2024 op 32,04 kg per inwoner.

Tabel 11: Samenvattende tabel over het totaal hergebruik door Vlaamse huishoudens

Product	Aandeel klc in totaal hergebruik (%)	Aandeel klc in totaal hergebruik (%)	Aandeel klc in totaal hergebruik (%)	Inschatting totaal hergebruik (kg/inw.)						
	2018	2021	2024	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Meubelen	14,96	16,78	18,11	14,85	14,77	11,49	12,99	13,50	12,95	11,79
EEA	10,90	11,42	15,88	3,24	3,15	2,47	2,88	2,91	2,78	1,99
Textiel	15,74	14,60	19,56	3,65	3,36	2,95	4,32	4,55	3,67	3,59
Huisraad plus	18,88	19,05	21,40	11,59	12,28	10,13	13,70	14,14	14,73	14,26
Andere*	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0,44	0,43	0,33	0,43	0,44	0,45	0,42
Totaal	16,01	16,96	19,62	33,78	34,00	27,36	34,32	35,53	34,57	32,04

* Voor andere producten werd geen multiplicator uitgerekend. De hoeveelheid andere producten in het totaal hergebruik is ingeschat met de verhouding van andere producten in het totaal hergebruik in erkende kringloopcentra (1,3% in 2018, 2019, 2021 en 2024; 1,2% in 2020, 2022 en 2023). Bron: CE Center (2018) en OVAM (2019-2024)

14 CONCLUSIES

Inzameling

In 2024 werden er door de kringloopcentra in Vlaanderen 10% meer goederen ingezameld dan in 2023, met een totaal van 93 697 ton. De gemiddelde inzameling per inwoner komt hiermee op 13,7 kg per inwoner. De top 3 productgroepen bij de inzameling zijn huisraad plus (36%), textiel (23%) en meubelen (inclusief matrassen) (21%).

De selectieve inzameling (gebracht en op afroep, recyclagepark selectief) neemt 77 % in van de totaal ingezamelde hoeveelheid. Hieruit kunnen we besluiten dat meer burgers de weg naar de kringloopcentra vinden en dat de sector haar kerntaken vervult. De grootste stijging binnen de selectieve methode noteren we bij de **brengmethode met 11%**. Burgers brachten dus zelf meer herbruikbare goederen naar de geefpunten en winkels.

De inzameling van textiel via containers zowel op straat (+17%, +1 302 ton) als op de recyclageparken (+38%, +700 ton) stijgt aanzienlijk. Er zijn niet noodzakelijk meer containers of nieuwe opdrachten toegewezen aan de kringloopcentra. De consument brengt meer textiel naar de containers. De totale (selectief en integraal) inzameling op de recyclageparken neemt met 14 908 ton 16% in van alle kanalen.

Hergebruik, klanten en omzet

In 2024 realiseerden de kringloopcentra in Vlaanderen 42 881 ton hergebruik. Dit is een stijging van 7% tegenover 2023. De doelstelling in het LMP is gemiddeld **8 kg hergebruik per inwoner tegen 2030**. De laatste jaren vertraagde het hergebruik in gewicht. De stijging van 2024 stemt hoopvol en zet zich hopelijk verder de komende jaren, de doelstelling van 8 kg lijkt haalbaar. Het sectorgemiddelde voor 2024 komt op **6,3 kg/inwoner**.

De top 3 van de meest verkochte productgroepen in kg zijn huisraad plus, meubelen en textiel. De grootste stijging in het hergebruik noteren we voor textiel, met 32% tegenover 2023. Deze productgroep neemt 11% in van alle productgroepen bij verkoop in kg.

Het LMP vermeldt naast de doelstelling van 8 kg hergebruik in 2030 ook een gemiddelde van 50% hergebruik zonder AEEA. Het gemiddelde globaal hergebruikspercentage zonder AEEA bedraagt 54% in 2024. De berekening van het hergebruikspercentage per productgroep geeft aan dat huisraad plus en meubelen het grootste aandeel innemen bij inzameling en hergebruik gebaseerd op de volledige massabalans van alle productgroepen. De inzameling en de winkelverkoop van textiel zijn in 2024 gestegen, maar het hergebruikspercentage is gedaald. Slechts 22% van het ingezameld textiel en 12% van het AEEA worden verkocht. Samen nemen ze wel 42% (23% textiel en 19% AEEA) van de volledige inzameling voor hun rekening. De kwaliteit en herbruikbaarheid/verkoopbaarheid van vooral kleding zijn de laatste jaren sterk gedaald. Dit is merkbaar aan het hergebruikspercentage.

Het aantal klanten stijgt met 10% naar 8,13 miljoen. Dit resultaat is ook een indicator om de verkoop in gewicht en de omzet te evalueren.

De omzet is een indicator die OVAM in mindere mate opvolgt en is niet de beste parameter om effectieve groei in hergebruik te meten. De omzet is wel belangrijk voor de centra om leefbaar en dynamisch te blijven. In 2024 steeg de omzet naar 90,4 miljoen of 46% van de inkomsten.

De sector tracht het merendeel van de inkomsten uit winkelverkoop te halen en niet te veel afhankelijk te zijn van subsidies. Voor 2024 is dit 46% van alle inkomsten. De subsidies voor de maatwerkbedrijven kunnen enkel ingezet worden om doelgroepmedewerkers op te leiden en te begeleiden en compenseren het rentabiliteitsverlies ten opzichte van reguliere arbeidskrachten. De OVAM-subsidies 808 000 euro op jaarbasis maken deel uit van de totale werkingssubsidies van 5 531 637 euro voor 2024. De OVAM-subsidies worden niet geïndexeerd en volgen de stijgende werkingskosten niet.

De evolutie van de kernindicatoren toont aan dat er over de jaren meer volume aan inzameling nodig is om voldoende hergebruik in gewicht te halen. We durven hieruit afleiden dat er minstens 16 kg/inwoner aan inzameling nodig is om de doelstelling van 8 kg/inwoner te halen.

Communicatie en sensibilisatie

Hergebruik en bij uitbreiding levensduurverlenging zijn een gedeelde verantwoordelijkheid. Individueel of in groep, als burger, professioneel, overheid en organisatie kun je bijdragen aan een lang en duurzaam gebruik van producten en materialen. De hergebruik- en herstelreflex verankeren als nieuwe attitude, vraagt een gevarieerde, doelgerichte en herhaalde aanpak. OVAM lanceerde in 2024 de campagne HERKANS samen met de erkende kringloopcentra, Repair&Share, HERWIN, 2dehands.be en andere partners in hergebruik en herstel.

Winkels en centra

Het aantal en type winkels groeit en varieert jaarlijks met lokale verschillen. De mogelijkheden en middelen om nieuwe winkels te openen zijn niet enkel een beleidskeuze van het centrum, maar ook afhankelijk van andere factoren. Om nieuwe winkels te openen zijn deze factoren cruciaal: voldoende inzameling en potentieel om de winkels te bevoorraden, geschikte en betaalbare panden, vlot bereikbaar en met parking, competente medewerkers uit de doelgroep om de winkel uit te baten. In dunbevolkte regio's is dit geen evidentie en voor sommige centra een moeilijke evenwichtsoefening.

De sector telt nu 146 grote winkels met ruim assortiment en 33 kleinere boetieks en outlet. De Kringwinkels investeerden recent in een gezamenlijk online platform.

Totale hergebruiksindicator voor Vlaanderen

Op basis van de cijfers van de kringloopcentra wordt ook een inschatting van het totale hergebruik via alle kanalen in Vlaanderen gemaakt. In 2024 bedroeg dit 32,04 kg per inwoner.